IOANNIS VESLINGII
MINDANI,
EQVITIS,

ET IN PATAVINO GYMNASIO
Anatomiæ & Chirurgiæ Profeſſoris primarii,

DE PLANTIS ÆGYPTIIS
OBSERVATIONES ET NOTÆ

AD PROSPERVM ALPINVM,

cum additamento aliarum
eiuſdem regionis.

Patavii, Apud Paulum Frambottum. M.DC.XXXVIII.
Superiorum Permiſſu.

12 . 18 . F . 18

Digitized by Google

ILLVSTRISSIMO DOMINO
D. NICOLAO CONTARENO
HIERON. FILIO,
PATRITIO VENETO,

IOANNES VESLINGIVS MINDANVS.
F. P.

SCeletum æneum, artificioſam oſsium corporis humani compagem, Apollini Delphico conferebat Hippocrates, ſi fidem Celſus meretur, omnis Medicinæ parens. Sugillabat factum hoc vulgi livor, quod vir tantus, non exornatas nobilibus gemmis pateras, non ex auro ſolido tripodes; ſed vile ſatis, & injucundum ſpectantium oculis anathema Numini ſibi propitio dicaret. Rectiùs tamen ſentientium punctis laudatus fuit prudentiſsimus Senex, utpote qui Medicinæ inventori monumentum ſtatuiſſet, in quo cùm ſalubrium actionum perfectio, tum artis inventæ dignitas clariùs quàm in auro gemmiſque refulgebat. Imitari id mihi videor, Illuſtriſs. Vir, & per veſtigia illa repere magni Præceptoris, dum non ſelectum quidem, ſed per æſtiva ſtudiorum laxamenta concinnatum hoc opuſculum, exoticæ Floræ qualemcumque corollam, in Gratię tuę templo dedico; qui ſeculi hujus Apollo alter, non ſolùm generoſo, perque tot ἰσοθέους ἄνδρας, Diis ſimi-

les Heroes deducto ſtemmate ſplendidiſsimus es;ſed herbarum quoque ſubjecta tibi potentia, per tractus omnes Chriſtiani orbis celeberrimus. Ecquid enim eſt in hoc amœno plantarum genere, quod ad utrumque ſolis terminum porrectæ Indiæ, Aegyptus, Syria, Thracia, Creta, Cyprus, Europa deinde reliqua, vel raritate ſuſpiciendum, vel odora floreaque voluptate delinificum, vel medendi viribus admirandum, curioſis unquam oculis admovit, quod non in cultiſsimi horti tui pulvillis areoliſque decentiùs, quàm in penſili Semiramidis viridario, aut etiamnum vernet, aut olim hoſpitatum fuerit? Munificentia ſanè tua, tanquam diffuſo quaquaverſum vegeto calore, Proſperi Alpini exoticæ plantæ tenebris & oblivioni ſubductæ, non deſperant cum auguſtô felicique nomine tuo viam terere poſſe æternitatis. Et hæc pariter quæ devotus exhibeo cultor, irradiante benignitate tua pervenerunt ad frugem, qui conſilio tuo in Orientales provincias profectus ſum, tuoque hortatu ad Patavinum hoc Atheneum iter relegi: ut non minùs ea Tibi deberi profitear, quàm Cereri ſpicæ, & olea Minervæ. Quamvis in amorem Tui ultrò conceſſerim, ſimul atque inundatum ingenti Sapientiæ flumine pectus tuum cominus venerari, & ab illo reconditæ Doctrinæ torrente avidum animum ſatiare licuit. Hærent plerique in veſtibulo Philoſophiæ ſalebris argutiarum malè detenti, & inſtrumentum vitæ, teſte Seneca, maximè ſerium in ludum quendam convertunt nugarum. Te ardentiſsimus Veritatis amor, & eximio ſub-

nixus

nixus ingenio pertinax labor, in interius illius Divæ ſacrarium facilè admiſit, ut verè Lucretianum illud tibi vindices,

----- juvat integros accedere fonteis
Atque haurire, juvatque novos decerpere flores,
Inſignemque tuo capiti petere inde coronam,
Unde priùs nulli velarunt tempora Muſæ.

Taceo humanitatem tuam, qua me nil tale merentem conſtanter ſuaviterque complecteris. Taceo reliqua tot Virtutum tuarum ornamenta, quæ prolixo verborum ambitu digerere, nec Modeſtia tua concedit, nec mea permittit infantia, qui ſocco magis idoneus ſum, quàm cothurno. Sume igitur, Vir Maxime, tenuem hunc libellum, nec ab ingenio ſatis excultum, nec qua decuit elaboratum induſtria. Patere quæſo, ut à clariſſimo nomine Tuo fœnerata luce, tantiſper in Famæ delubro pendeat: non ut munus, cùm nihil quidem à me proficiſci queat, quod non ex officio, imò ex debito tuum ſit; ſed veluti animi æternùm benevolentiæ tuę vadati Sponſoria tabella. Cęterùm, Providentiam veneror cœleſtem, ut Illuſtriſs. Ampl. Tuæ honorum omnium optabilem proventum interminus annorum recurſus inſtauret.

Patauij. Kal. Ianuarii. Anno M.DC.XXXVIII.

In Obſervationes Ægyptias
V. C.
IO. VESLINGII
Equitis.

NIliacos ALPINVS Opi detexit odores:
Neglectis Hermes jam tulit alter opem.
Romanos latices miratur barbara Memphis,
VESLINGI genium quando Serapis habet.
Oceano pronus tangit dum brachia Cancri,
Non alio Phœbus nectare potus erit.

Obſervantiæ monumentum
S.
Io. Rhodius.

QVintus Olympiacam jam reddit annus olivam,
Implevit ſpicis horrea quinta Ceres,
Cùm ſic pingebas parvi miracula mundi,
Vt ſtupeant circi pegmata docta tui.
At nunc affectas apicem majoribus alis,
Cùm magnus prodit mundus ab arte tua,
Quem per Niliacæ luſtras quinquennia Memphis,
Dum Pharii tradis germina rara ſoli.
Coſmographum plaudens te verum credit Apollo,
Cujus ad Ingenium Mundus uterque patet.

Paulus Marquart Slegel,
Hamburgenſis.

Fer-

Ὄρχος ἄρ' Ἀλκινόου λόγος ἔπλετο. ὁ Βαβυλῶνα
τὴν προτέρην κήπων κ'ερίων ἄγαμαι.
Ἀλπίνου παράδεισος ἔχω πλέον· ἔν μοι ἔδειτα
Δένης ἐκ καλύκων ἄνθεα φαιδροτέρων.
Καὶ φυτὰ, καὶ καλάμους, τοὺς εὐρυπόρου γ' ἀπὸ Νείλου
ἠλγάϊσεν μίσων Πρόσπερος Αὐσονίῃ.
Ἔρχεο θαρσαλέως, ὅ τίς σε πρίηπος ἀπείργει
καρποφύλαξ, ταχύων ἐκκεραϊζομένων.
Ἄλλος γὰρ προθύροισιν ἐφίσαται, ἤπιος ἄλλος,
Δράγματα αὐτομάτην πάντα χαριζόμενος.
Μινδανὸς γένος ἐστὶ, καὶ ἡμετέρων ἀπὸ κόλπων
Ἀλδαίνει πινυτὴν τῇδε φυτηπαυλὴν.
Ἀκτῖσιν τε νόου θάλπει, κάτα δ' αὔλακας ἕλκων
Ἀρδεύει νυμφῶν νάμασι κασαλίδων.
Τηλίκον ἡμετέραις πρασιαῖς περὶ κόσμον ἔθηκε,
Δῶκε δ' ἀεὶ χλωραῖς ἀνθοκομεῖν βοτάναις.
Οὔτε γὰρ αὐχμηροῖο θέρους ἐνὶ καύματι καῦμα,
οὔτ' ὥρης κρυμὸν δείοτα χειμερίης.
Τοῖος τοι φυτοεργὸς ἀεὶ ζώουσι στεφάνοις
ἄνθεσιν ἐν ζωοῖς, ἄνθεσιν ἐν φθιμένοις.

Iuſtus Ryckewaert.

Fer

F*Ertur odoriferis ſerpens Epidaurius herbis*
Hippolyti laceros compoſuiſſe ſinus.
Quis potuit vitæ leges præſcribere plantis?
Vt folijs redeat forma vigorque ſuus.
Solus in exemplo eſt VESLINGIVS; audet utrumque
Quod docuit Phariæ torrida Zona plagæ.
Sicca papyrifero diluta novalia Nilo
Oblitum Meroæ ſemen opeſque ferunt.
Ignotas calamo dum Ægypti diluis herbas,
Non Peluſiacæ nomen habebis aquæ?
Non ſitiet ſanctam Crocodilus peſtifer undam,
Progenies Coæ ſed generoſa Scholæ.
Nemo bibat raptim, ſed labrum proluat altum;
Et licet invideat, diſcat amare canis.

Martinus Vvitting.

IO. VESLINGII
OBSERVATIONES
IN LIB. PROSPERI ALPINI
DE PLANTIS ÆGYPTI.

CAP. I.

AE Gyptus ut animantium fœcunditate, ſic plantarum quoque lætiſſimo proventu, non Græciæ olim, non Hetruriæ, agroque Latino, quicquam ceſſit. Quamvis enim Iovi pluvio nunquam ſupplicet; habet tamen in privatis bonis abundè quod cœlo imputet. Solem, qui vegetabilia firmat, auras, quæ ſuaviter demulcent, Nilum qui liberaliter educat, nobiliſſimum amnem & quem verè dixerim, non Trimalchionis, ſed Aegypti τὰ πάντα. Nam quòd Sole adulto, ac ferventiùs radiante non fatiſcit, quòd inſuetæ cœleſtibus aquis per annuas ſiccitates humor ſufficitur, à Nilo eſt: quòd veteribus non urbis; ſed orbis horreum diceretur, & imperii Romani magnitudinem, tum frugibus, tum opibus conſervaret, à Nilo fuit. Quod per hæc quoque tempora, vicinis Arabiæ deſertæ incolis, Palæſtinæ, Syriæ, Byzantio, copiis ſuis proſpicit, & Europæ reliquæ Saccharum, Caſſiam, Senam, Gummi, indigenas ſcilicet merces non invidet, ab eodem eſt. Sed herbarum præcipuè gloriam multis retro ſeculis Aegyptus poſſedit, & diſertè eam aſſerit Homerus, primus ille doctrinarum & antiquitatis eruditæ parens.

Ἐσθλὰ τά οἱ Πολύδαμνα πόρεν Θῶνος παράκοιτις,
Αἰγυπτίη τῇ πλεῖστα φέρει ζείδωρος ἄρουρα
φάρμακα.

Nimirum de Helena ſua loquitur ſapientiſſimus Poetarum, cui Poly-

damna Thonis Regis coniunx remedia dederat plurima, quæ fertili ſolo profert Aegyptus. Inter quæ Nepenthes illud referunt, celebre pharmacum, in quo oblivio quædam fuit à doloribus, & curis. Plinius non aliam ob cauſam Ægyptum unguentis accommodatiſſimam ſcripſit, quæque defunctorum corpora ævis incorrupta facilè conſervaret. Imò, cùm his incunabulis humanę valetudinis præſidem artem ſublimis ille Hermes, & Triſmegiſti hujus diſcipulus Aeſculapius primitùs excoluerint, factum deinde, ut vetuſtiſsimi auctores (Pythagoras ſcilicet, & Democritus) qui vires herbarum voluminibus ſuis complexi ſunt, regionem hanc ſedulò peragraverint, quarum induſtria ſalutaris hæc profeſſio nobis plurimùm increvit. Quamvis autem plantas omnes hujus fœcundiſſimę Provinciæ ſeſe deſcripturum polliceatur Proſper Alpinus, ad eas tamen reſpexit, quæ vel non obviæ in Europæo tractu, vel certè rariores. Eæ, excepto Balſamo, circa Memphim, Alexandriam, Peluſium item, & Heracleam oppida, in villis aliquot naſcuntur. Difficilè ſanè exteris, in amœniores ſeceſſus pedem penetrare. Quamvis enim hic quoque verè,

Aurum per medios ire ſatellites,
Et perrumpere amet ſaxa,

Odium tamen religionis, hominem Chriſtianum vulgo inviſum reddit; quod atros Europæorum pileos non minùs execratur, quàm priſci illi lemures, & fuſcas aves. Antiquitùs, quia cultus rerum omnium diligentior, herbarum pariter copia maior fuit, cùm Scythico dominatu nondum premeretur Aegyptus: quo iam veluti diluvie omnia ſubruente, bonæ artes in exilium compulſæ & cum gente ipſa, tum ſermo, tum ingenia deleta videntur. Qui nunc Aegyptum incolunt populi, præter indigenas Chriſtianos, potiſſimùm Arabes ſunt, utriq; non tam ſubditi, quàm mancipia, & ab avaris Turcis peſſimis exemplis habentur. Quorum animis avidis, atq; inſatietatibus, quia modum ſtatuere nullum poſſint, ea tantum in prædiis hortiſque colunt, quæ cum minimo impendio quęſtuoſiſſima norunt. Illud etiam opere ſummo caventes, ne ſive deliciis, ſive elegantiis hortorum, noxios invidorum oculos perſtringant. Hinc palmeta quaquaverſum videas, enormeſque ſycomorôn truncos, tum arbores medicum aureumque malum ferentes, denſiore ſylva invicem implexas, & Iaſminorum fuſiùs intricata germina. Cætera rus merum, & inculta arenarum vaſtitas occupat.

Ad

Digitized by Google

Ad Cap. I I.

De Caſsia.

ARbores præcipuè feliciter educat Aegyptus, ut auctor eſt Ereſius ille ſcriptor ſuaviſſimus, affertque rei cauſam, τὴν πολυϋδρίαν, aquarum copiam, τοῦ ἀέρος μαλακότητα, ſtatum aeris placidum ſive mollitiem, καὶ τὸ μηδὲν ἀντικόπτειν τῶν ἔξωθεν, quodque nihil externorum vim afferat. At hæc ſuaviter magis, quàm verè ſcripta eſſe contendes, cùm vix horum in Aegyptum aliquid conveniat. Etenim arbores cæteræque plantæ quæ prædiorum ſeptis comprehenſæ, quotidiè quidem ſuffuſam è ciſternis aquam bibunt: at quæ extra hæc, quarum maior ſanè pars eſt, à Ianuario menſe ad Auguſti finem, quibus intra ripas ſuas decurrit Nilus, de ſuo ſibi ſucco parciſſimè vivunt, quia in mediterraneis Aegypti pluviis imbribusque nullis rigantur. Aerem verò quis mollem dixerit, qui continuata ferè ſiccitate ſquallidus, æſtuoſus, quemque numquam, non acriùs & rectiùs feriunt illa, ut cum Lucretio loquar, radiantia tela diei: quæ, cùm externæ aliàs iniuriæ nullæ accedunt, teneris arbuſculis ſatis noxarum accelerant, utpote quæ infirmæ, & Theophraſti quoque confeſſione, οἷον τιθηνήσεως δεῖται, tutelam, & nutricis officium deſiderat. Veruntamen quiſquis nobiliſſimæ provinciæ genio pauculis menſibus litatum iverit, lubens hic mellito ſcriptori punctum omne detulerit. Arbores enim quæ non longè nimis vel à Nilo, vel à ductibus eius, per quos ruptis aggeribus in arva mittitur, aquarum ſufficienti copia fruuntur, & in circumfuſo calentium arenarum æquore, non ſolùm læto perpetim virore oculis ſeſe commendant: ſed etiam ad craſſitiem, altitudinemque inſignem promoventur. Ex his Sycomori potiſſimùm, & fructibus ſuis amabiliores Palmæ. Quamvis enim eas flumen ipſum non alluat, actis tamen in profundum altis radicibus, ſatis humoris alliciunt, qui in pernitiores illos terræ tractus mirè ſeſe inſinuans, veluti in ſpongiam bibulam latè recipitur, & impellente trahentium ſiti rapitur. Hinc eſt, quòd etiam puteorum aquæ iuxta cum Nilo creſcant & decreſcant: cum primis verò celebris illius, qui in arce Memphis, qua parte regiorum militum ſtatio, vulgus puteum Ioſephi nominat, in quo pariter atq; in Sienis puteo, de quo ſcribit Heliodorus, incrementa amnis & decrementa diſtinctiùs metiri licet: ut mirum nullum ſit, quemadmodum ex Porphyrio refert Proclus, antiquiſſimam Aegyptiorum ſententiam fuiſ-

ſe κάτωθεν ἀναβλυσάνειν τὸ ὕδωρ. ab infernis partibus aquam ſurſum ſcaturire, ac terræ veluti ſudorem exiſtere. Iam verò mollitiem aeris, partim climatis parit diſpoſitio, quod à menſe Decembri ad Martium uſque jucundis Zephyri auris mitiſſimum, omnes anni vernantis indulgentias pleno ſinu diffundit: partim à ſtatis producitur ventis. Nam circa ſolſtitium æſtivum, cùm fervido Sole impenſiùs alioquin aer incaleſcat, non minùs tamen à Borea mare mediterraneum perflante indies refrigerante ſpiritu, quàm roriſluis noctibus ſqualorem exuit. Denique nihil eſt hiſce locis, quæ quidem à mari longulè divertant, quod tenellis arborum fœtibus rigorem expectoret. Vix toto quinquennio circa Memphim, bis terve pluvias cecidiſſe obſervavi, nec illas ingentes, quæque ſata diluerent: nunquam imbrem turbine citatum, aut pernitioſos ignium cœleſtium afflatus, aut glomeratum fœda tempeſtate grandinem, ſimileſque calamitates. Atque ut penetrabile & adurens frigus, cœlum ipſum naſcentibus illic plantulis defendit: ita calorem Solis inclementiorem, quælibet circa radicem diſpoſita teſtula excludit.

Ad Caſſiam venio arborum Aegyptiarum pulcherr.mam. Arabes illam Sagiar el ſelichet vocant, tanquam r.ominis egeſtate arborem ſiliquæ exprimant. Turcæ prædiorum Aegypti hodiè poſſeſſores Chai'ar Xambar appellant, nigram ſcilicet caſſ:am innuentes. Actuarius ſanè primus inter Græcos recentiores Καςίαν μέλαιναν, Caſſiam nigram indigitavit. quamvis Caſſiæ nomine vetuſtiſſimi auctores, nobile quoddam & cinnamomo cognatum aroma deſcripſerint. Q ui eandem Ceroniam Theophraſti nominant, non obſervant, eam & foliorum caducitate, & florum tam flavedine, quàm ſuaveolentia, maniſeſtiſsimo diſcrimine ſeiungi. Quamvis igitur utrumque nomen huc propriè non ſpectet; nil obſtat tamen, quo minùs Caſsiæ fiſtulæ nomine fidenter utamur, quod conſuetudo, & diuturnus loquendi uſus rei Medicæ donavit. Arbor hæc in maritimis Aegypti locis frequentior eſt: quippe declivioribus, & aquarum copia magis irriguis. Nuci iuglandi ut foliorum imitamento par eſt: ita ſtirpis magnitudine & robore cedit. Partibus tamen omnibus elegantior Nam ſive floſculis foliorum proventum anticipantibus ſuaviter aurea ſit, ſive foliorum florumque grata congerie decentiùs locupletata, ſive floribus, foliis, fructu item veteri & novello pulchrè gravida, nihil eſt quod vel comparatione in iuglandem conveniat. Crepitantes autem à concuſſu fiſtulas, optimas eſſe, Alpino noſtro vendaces quidam Aegyptii perſuaſerunt: cautiores tamen mercatores, & quos crepitacula illa à ſolidiore fructu accuratè ſecernere vidi, & ſi qua fiſtulę parte ſe diſtinctiùs offerunt, ea tenus abrumpere. Arida enim intra ſeptum ſemina

con-

continent, & pulpamento melleo deſtituta, humore tenui quo redundabant, diſcuſſo. Sed ut rerum omnium eximiarum vix diuturnus tenor eſt: ita maturitati iam proximum Caſſiæ fructum ſæpiùs immitis caſus atterit. Inſtrepentibus enim paulò altiùs ventis, invicem conquaſſatæ ſiliquæ confertim decidunt, ad uſum humanæ valetudinis deinceps ineptæ. Plures igitur eiuſdem rami fiſtulæ communi vinculo in arbore colligantur, ut vel ſic deceant, non promptè fortuitorum impetu diffringi, quicquid concordi fædere privatam infirmitatem ſuſtentat. Accedunt inſidiæ à rapaciſſimis furibus, unde & ſolicitudo tuendarum maior, & ut cum Horatio loquar

Cuſtodes pavidi, & vigilum canum
Triſtes excubiæ

pretium earum & impenſas adaugent. Flores Sacchato conditi, medicamentum exhibent renum ardori contemperando, tum lentis craſſiſque recrementis, quæ tubulos ureterum inſederunt, eliminandis utiliſſimum. Quod ſi ex aſſumpta Caſſiæ pulpa, vel intento calore, vel acrioris urinæ concitato impetu, renum ægritudines exacerbatæ fuerunt, ut obſervarunt Petrus Pigræus, & Fabritius Hildanus: id verò non integræ caſſiæ tribuendum, de qua hic Proſper Alpinus ſcribit; ſed corruptæ, ac viribus obſoletæ. Neque hercules fieri poteſt, ut inviolatam ſervet indolem medicamentum, quod in tam longinquas regiones vehitur, vix in ipſo natali ſolo cum cura ſervandum.

Ad Cap. I I I.

De Caròb.

Siliquam dulcem nomine magis proprio κερωνίαν appellarunt vetuſtiores è Græcis Botanographi, quod fructum ferat cornuum rudimenta contortis membranis exprimentem. Arabes ab hac ſignificatione haud diverſi, arborem Kernab nominant, id eſt Cornuum parentem, recepto ipſis loquendi more, qui & Papaver ab elnum, patrem ſomni, & Convolvulum ſeptifolium om el heſſenet, matrem pulchritudinis dicunt, propter ornatum quem addit hortis. Mel ipſum, quod fructus ſuppeditat Karòb nuncupant, ob craſſitudinis modum quo prædictum eſt. Etenim Ka communis eſt, qua craſſitudinis ſimilitudinem exprimunt, particula: Rob verò ſuccum iis denotat calore denſatum. Hinc Rob'el ribes, Groſ-

ſu-

ſulariæ ſuccus, qui ſaccharo per coctionem ſpiſſatus, quem hodiè ex Damaſco locisque finitimis in Aegyptum deferunt. Vulgus tamen ſusque deque habens quid loquatur, arborem, fructum integrum, & melleum ex eo ſuccum communi Karob nomine compellat. Figura plantæ hîc expreſſa rudiuſcula eſt: folia circa extremitates magis rotundata, ovalem propemodum ambitum deſignant, nonnunquam ſinuoſa & inæqualiter commiſſa: Fibræ craſſiores, atque ab his per trabeata intervalla nervulis aliis ad peripheriam deductis. Floſculos rubeſcenti thyrſo inſertos producit plurimos, lacteo candore perfuſos, quorum foliolis dilapſis flaveſcentes apices ſuperſtites remanent, & ipſi tandem decidui. In Aegypto paucas harum arborum vidi, frequentiores in Palæſtina, plurimas in Iudææ montibus, & circa ſacram ibidem urbem.

Ad Cap. IV.

De Acacia.

ARbor Acaciæ inter Aegyptias Spinas antiquiſſimis Scriptoribus nobilis, & ut in Sapientum convivio refert Athenæus, injectis olim corollis quàm propriis ornamentis conſpectior fuit: quamvis & læto foliorum virore, & intermicante ſpiſſo floſculorum auro horridos aculeos inumbrans, per ſe oculis gratiſſima ſit. Caudicem ſpinis carentem non raro ampliorem deprehendi, quàm ut brachio meo circumdari potuerit. Non ὀρθοφυῆ, teſte Theophraſto, ſed à mediocri ſaltem altitudine, denſiore ſylva ramorum, in latus magis, quàm in rectitudinem ſe exporrigentem. Folia quàm in propoſitę ab Alpino figuræ ramo duplò maiora ſunt, nec circa petiolos, nec circa apicem in angulos acuminata, ęquatis alarum veluti remigiis ramuli ſui latera ſtipant: ut ad Solem occidentem inter ſe commiſſa, ſic ad eundem orientē ſenſim repanda. Fructus ſiliqua concluditur, non rotunda, ut ex Democrito fertur; ſed complanata, atque ex intervallis compreſſa, nec niſi qua ſemen continet parte leviter uberata. Latitudine pollicem tranſverſum metitur, longitudine diſpar eſt. Nam ſiliquarum eiuſdem arboris alias digiti, alias manus quoque, ſpithamęve menſuram ſuperaſſe vidi, non ternis tantùm, aut quaternis, ſęd octonis etiam denis, pluribusque ſeminibus inter arctatos lobulos invicem ſubornatis. Flores in arbore copioſi, in corollarum quoque contextum olim recepti, ſtaminum innumerabilium denſa phalange ceraſi

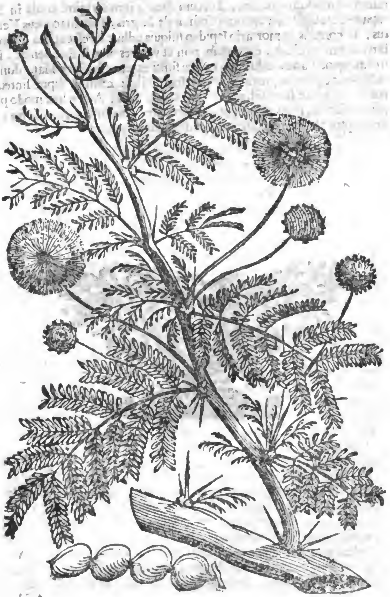
minoris

minoris ambitum ęquantes. Succum Acacię iam à viginti annis in Europam tranſmiſit vir optimus Coſinus de Nigris, Pharmacopęus Venetus. Is contuſis in mortario lapideo ſiliquis adhuc vireſcentibus, torculari ſuccum exprimit, expreſſum, non ut veteres olim in ſole denſat, ſed in vaſe, quod ſtanno inductum, calore furni eatenus ſenſim ſpiſſat, donec refrigerata guttula protinus concreſcat. Tunc effuſum ſupra linteum purum, ſimulac intepuit, veſicis bovillis includit. Atque hoc modo pręparatus ſuccus, minimè exuſtus, modicè fulvus, non inſuaviter odorus, ad pręſcriptos ab Alpino noſtro uſus, utiliſsimus habetur.

ACA-

Digitized by Google

ACACIAE VERA EFFIGIES.

A

Ad Cap. V.

De Nabca.

NAbcam Proſper Alpinus Spinoſam hic exprimit ;& ſatis quidem rectè, quicquid cenſeat alii, qui nec ipſi Naturæ Veritatem iconum lineamentis accuratiùs aſſequuntur. Vidi, & alteram in Aegypto non ſpinoſam, cujus apud me ramum ſeruo, quamvis ſimilis in reliquis utrique facies. Caudicis amplitudo, & craſſities inſignis obſervatur: nec id mirum in regione, quæ ad arborum, ut Ereſius loquitur, εὐβλαστίαν καὶ εὐκαρπίαν, & fructuum bonitatem, & germinationis aſſiduitatem aptiſſima exiſtit. Equidem quam in urbis Cayri vico Veneto, Conſularis palatii limen in umbrare vidi Nabcam, trunco tam enormi aſſurgebat, ut eam homo quantumvis procerus amplexu cingere totam non ſuſtineret, ædes ipſas tertia ſui parte ſuperaſſet: ſi in rectum germen exiviſſet. Folia cordis figuram æmulantur, à quorum pediolo nervi, tres craſſiuſculi in totam longitudinem porriguntur. Horum ille qui medius utrinque propagines minores ſubmittit, reliqui duo externo potiſſimùm latere. Denſitas folii vix noſtrate pyro minor eſt. Floſculi ad foliorum exortus copioſi viſuntur, ex virore quodam albicantes. Fructus pomum exiguum tota habitudine quàm exactiſſimè refert, jurareſque per oculos tuos meſpilum te conſpicere, ſi videres; ſed meſpilum ἀνθηδόνα, vel Aroniam illum Dioſcòridis, ſolo nucleo, quem Nabca continet, gemellos hos diſcriminante. E ſpinoſa tamen Nabca poma vidi majora, quæque flavam maturitate corticem eleganti rubore purpurabant. Qui in putridà febri ægris ea indulgent, blandimentum ſanè certum afferunt, emolumentum nullum. Cæterùm Nabcam Connarum Athenæi credidit Proſper Alpinus, cui ſubſcribit Carolus Cluſius Botanicus eximius. Ambiguam tamen fidem faciunt, tam malè hęrentes notæ, quum in convivio illo ſapienti Democritus Connarum δένδριον, arbuſculum nominet, τῷ φύλλῳ τέρεν καὶ περιφερές cujus ſolium tenellum & rotundum, denique magnitudine, carnibus, & oſſiculo fructum oleæ phauliæ comparet. Sanè quæ inter Aegyptias arbores de Coccymelea ſcripſit Theophraſtus, & præcipuè quod fructum ferat magnitudine, & natura meſpilis proximum, niſi quod rotundum obtineat nucleum, non coactè huc deduci poſſunt. Plinius hanc Prunum Aegyptiam vocat.

B Ad

Ad Cap. VI.

De Sycomoro.

ÆGyptiam hanc ficum veteres *συκάμινον*, & diſtinctiùs *συκόμορον* nuncuparunt, Chriſtiani indigenæ Tin el Pharaòn, ficum Pharaonis dicunt. Dirimitur ferè ab humili, ſed lata ſtirpe, in truncos binos ternoſve peramplos, è quibus deindè ramorum confertim digeſtorum vaſta, & robuſta brachia, opaci frigoris gratiſſimam ſcenam latè æſtuantibus obtendunt. Folia magnitudine & ſinuoſo illo ambitu, quem figura hic exhibet, prædita non ſunt. Mori quidem foliis paria, niſi quòd horum denſitas major, & aſperitas diſcrimen inveniat, ut rectè ſubjunxit Proſper Alpinus. Addo quòd Sycomori folia perennitate donata ſunt, quæ in Moro circa brumale ſolſtitium penitùs dilapſa vidi. Fructus cùm ex caudice, tum ex ramis in craſſitudinem adultis, qua parte trunco propiores ſunt enaſcuntur, non autem è ramis ſummis, quòd ſcire licet rectè negaſſe Dioſcoridem. Fici ipſi in tam fœcundo proventu mediocre tantùm corpus faciunt, nec ut noſtrates laxiùs ventricoſi. Parum extra natalem caudicem vulneratum colla proferunt: cavitate quoque intus præditi, quæ ſubluteo minutoque retrimento conſperſa, non rarò verniculis ſuccreſcentibus hoſpitium præbet Mattheoli ſententiam ut non immeritò reprehendit Proſper hic noſter: ita verè Plinius cum vetuſtiſſimis ſcripſit auctoribus, Sycomori lignum ſtagnis immerſum ſicceſſere, id eſt, ex raro fungoſoque denſum, magiſq; tractabile reddi, ſubducto quo prius ſcatebat lacteo ſucco. El Mataaria hortus eſt circa Memphim Chriſtianorum cultu celebris, & à puritate ſiue luſtratione quadam ſordeſcentis à peccato animi nomen traxit; quamvis ab impuro poſſeſſore indignis modis habeatur. In eo ingens illa Sycomorus, aggere humili ex aggeſtis ceſpitibus accedentium commodo ſuccincta, jam à mille quingentis annis religione Chriſtianorum nobilis, ob cauſam ab Alpino allatam. Vigent etiamnum eius cacumina lætis frondibus, quamvis caudex circa radices fœdè mutilatus ſit, cum eidem illi qui arborem oſculis humectant, eius particulam de ſolido frequenter abſcindant, animi intemperantis ſtulta curioſitate labefactantes, quòd affectu pio ſervare præſtabat. Cæterùm, quia Sycomorus arbores Ægyptias ſi non altitudine, certè craſſitie plurimùm excedit, jure quæſiveris, an hæc arbor illa, quam veteres in ſylveſtri circa Memphin

phin regione naſci prodiderunt, tantæ molis, ut eam homines vel terni circumplecti nequirent? Sycomoros ego ea craſſitie plures atque etiam ampliores circa Memphis villas prædiaque conſpexi; Veteres tamen Sycaminum à vaſtis illis evidenter ſejungunt, tribuuntque his ligni tum pulchritudinem, tum denſitatem ſingularem, quodque τῷ χρώματι λωτοειδῆ colore Celti ſimilis videantur. Inter has, & illa refertur; cujus folia peculiari (ut ait Plinius) miraculo, tactis ab homine ramulis protinus cadunt. Veriùs forſan Theophraſtus τὰ φύλλα ὥσπερ ἀφαυαινόμενα συμπίπτειν φασίν, εἶτα μετά τινα χρόνον ἀναβιώσκεσθαι πάλιν καὶ θάλλειν: folia quaſi hebetata concidere inquiunt, poſt aliquod deinde tempus reviviſcere, rurſumque virere. Idem folia non πτεροῖς, id eſt, alis, ut legiſſe videtur Plinius; ſed πτέρυξιν παρόμοια, filicibus non abſimilia ſcripſit: à quibus non valdè recedunt, quæ de anonymâ in Malavar planta prodidit Garzias. Mihi nihil horum circa Memphin obſervabile ſeſe obtulit.

Ad Cap. VII.

De Palma.

ÆGyptus ut olim nobilium ſcientiarum cultu, & illo nunquam ſatis laudando τῆς ψυχῆς ἰατρείῳ animæ ſcilicet medicinali, præ reliquis orbis populis palmas quas poſſidebat, jure merebatur: ita hoc ſeculo penitùs à barbarie obſeſſa, imò inſeſſa, quas numeroſiſſimas alit Palmas, nullas meretur: utpote fædiùs abjecta, quàm ut agnoſcat ſaltem priſtinam omnem dignitatem. Cauſa tam fœcundi proventus in telluris habitudinem referenda eſt, arenoſam ſcilicet, & ſalſam, plantæ huic gratiſſimam. Vidi his locis, in palmarum veluti ſylvis, terram copioſiſſimi nitri calida nive latè conſperſam, vel aquis Nili, vel roſcida noctium humiditate fervidiore ſole peruſtis. Nec opus hic maritali cinere palmæ effæminatæ vigorem incitare. Flantibus enim ab Auſtro per Aethiopiam, & ſteriles Arabiæ deſertæ campos urentibus ventis, ingens nitroſi pulveris ſublata vis, abundè cacumina palmarum vegetat. Arbor ipſa quò magis aſſurgit, eò minus ramorum abſciſſorum nodis horret: annoſior nodos penitùs obliterat. Per tubera quædam inæqualia ſcanſilis, ſcabram tamen corticem ad extremum uſque ſenium ſervat. Vero ſcilicet Virtutis ſimulacro, quam calloſas obtinere manus rectè pronunciavit ſapiens Romanus. Fructus palmæ Dactyli ſunt, unde & nomen Dachel Arabibus retentum. Vberrimus illorum quamvis à pau-

culis ramis exortus, meminique ſic onuſtum fuiſſe dactylis ſuis unicum racemum, ut eum attollere à terra præ pondere vix ſuſtinerem. Quod ramis ſubiicitur candidum tenerumque corpus, quidam medullam palmæ nuncupant, rectius Theophraſtus ἐγκέφαλον φοίνικος, Palmæ cerebrum appellat: rectiſſimè omnium Dioſcorides ἐγκάρδιον τοῦ πρέμνου, caudicis cor: ab eo enim inſertis ſibi ramis vitalis vigor ſuffunditur, & nutrimenti gerulæ fibræ in terram altricem deſcendunt. Hoc arbore collapſa exemptum, in cibis expetunt Aphrodiſii, Veneris ſuæ officium ſpiſſaturi, nec cephalalgiam exinde graviorem verentur. Nicander νεοῖς ἄσπαστον ἔδισμα adoleſcentibus expetitum cibum cecinit. Dactylos colore tum flavos, tum obſcuriùs purpuraſcentes ferè conſpexi: rariſſimi nucleis carentes, quos ἀπυρήνους vocat Theophraſtus. Non inter majores eiuſdem arboris veluti ἀπέπτους & imperfectos; (quos agnoviſſe tantùm videtur Plinius) ſed probè maturos, & juxta cum reliquis in eadem arbore, ſuavitate eximia palato blandientes. Communibus tamen paulò minores, & colore flaveſcentes obſervavi: in quibus nuclei vicem folliculus cartilagineus ſuſtinebat, cavitate ſaltem inani circa medium relicta.

Ad Cap. VIII.

De Sebeſten.

Folia Sebeſten extremis ſuis ovalem magis rotunditatem, quàm angulosum acumen præ ſe ferunt, ſuperiore ambitu per ſpatia inæqualia variis inciſuris dentata, & nonnunquam ſegmento veluti ſubducto mutilata. Fructus brevi inſidet caliculo, rotundus, tenui ſpinoſoque umbilico leviter adſtrictus, matura que jam ætate pellucidus, non inſuavi glaucedine incluſa ſemina manifeſtat. Succus huic expreſſus, excellens præbet remedium catarrhis ad fauces labentibus ſiſtendis. Minimam tamen eius operam Aegyptii flagitant: inter quos albo corvo ſimilem dixeris, quem acriùs deſtillationes exercent. Cauſam agnoſcas pro ratione Climatis, ſiccius cerebri temperamentum, & quod à vini illecebri (ſi militem excipias, & pauculos qui Chriſtianis addicti ſunt) ex religionis edicto vulgus abſtineat. Illius enim immoderatum uſum, ut verè cecinit Lucretius,

Conſequitur gravitas membrorum, præpediuntur
Crura vacillanti, tardeſcit lingua, madet mens,
Nant oculi.

Ad Cap. IX.

De Tamariſco.

TAmariſcus non Aegyptiis tantùm Italisque; ſed aliis etiam Europæ populis, ac Germanis, qui Rhenum & Dannubium accolunt, ſatis nota eſt. Sed in Aegypto amplior arbor, & non rarò denſiore ſylva prædia villasque circumplexa. Luem impura Venere contractam, verè ſcripſit Alpinus, non ſecus Tamariſci, quàm Guiaci decocto profligari. Non enim adeò gravia ſunt quæ hic infecti patiuntur. Excludit mali impetum purior corporum conſtitutio, tum illa ſudorum & per continuum aeris æſtum, & balneorum frequentiſſimum uſum, conſueta profuſio. Vidi ſæpiùs peſſimè affectos, & in oſſa ipſa fœdè ſæviente morbo, cùm extrema omnia fruſta alibi tentata fuiſſent, in hac regione citra magnam præſidiorum vim, noxiam luem evaſiſſe.

Ad Cap. X.

De Tamarindo.

ARborem hanc iuxta cum ſiliqua ſua, Arabes Aegyptum ſæculo præſenti incolentes, Tamar hendi, id eſt fructum Indicum nuncupant, quòd ex Orientali India in Arabiam felicem, vel ex Aethiopia, ut rectè Alpinus noſter, copioſiùs in Aegyptum Arabiamque finitimam deferatur. Aethiopiam autem Indiæ nomen apud veteres obtinuiſſe, ex Servio, aliiſque notius eſt, quàm ut ambiguitatem ullam relinquat. Non igitur ex Arabia ad Indos, ut nonnulli ſcripſerunt; ſed ex India ad Arabes commeat nobilis hæc planta. Longiùs abeunt à vero qui à dactylis palmuliſve nomen derivant. Non enim Tamar dactylum ſolùm denotat; ſed ut notum eſt Arabicæ linguæ vel tenuiter peritis, fructum omnem; imò latiſſimo nominis ſignificatu, arborum animantiumque fœtus complectitur. Nam ut ipſi quoque fatentur, Tamarindus ex Palmarum familia non eſt, utpote cum quibus nec ſtirpe, nec floribus, nec foliis ulla ipſi in

tercedit ſimilitudo. Addo quod nec fructu. Compara Tamarindi ſiliquas cum dactylis, & facilè tibi conſtabit, quàm diſtent æra lupinis. Qui Tamarindum ſiliquam vocant Arabicam, audaces nominum calatores, inveniant deinceps diſcrimen inter tot alias plantas, quæ ſiliquas inter Arabes producunt. Arborem amplam, foliorumque perenni vigore conſpicuam, iuxta caput aquęductus qui ad arcem urbis Cayri contendit, obſervavi: ſed cujus folia ramuli ſui lateribus, intervallis inſident æqualibus, numero ſcilicet utrinque paria, nullum relinquentia in extremo ἄζυγον foliolum, ſecus quàm hic adumbravit pictor. Fructus Tamarindi Acaciæ quidem ſiliqua brevior; craſſior tamen & latior, grataque medullæ aciditate inter alvum ſolventia medicamenta præcipuè deſideratus: quamvis ſegniùs opus expediat, quoties vel immaturior abripitur, vel temporis diuturnitate ſiccior aſſumitur.

Ad Cap. XI.

De Agiahalid.

IAM quadrageſimus & ſextus annus exactus erat, ex quo Proſper Alpinus Aegypto diſceſſerat, quum vicinos Conſulum Venetorum palatio hortos in Cayro urbe curioſiùs luſtrarem, nec arborem tamen Agiahalid oculis uſurpare licuit. Exciſam igitur fuiſſe ratus ſum, aut quod ad metam ætatis provecta, obſoleti iam vigoris, atque ornatu foliorum penitùs exuta, horrida ſpinis facies, amœnis in locis amplius non placeret. Aut incuria neglectuque cultorum, aliorſum actis, vel obſtructis alluentis Nili rivulis, ut ſæpè contingit, exareſceret. Adeò verè dulciloquus Senex, *τὴν ἐμφανεστάτην εἰς τὸ χεῖρον μεταβολῆς αἰτίαν εἶναι τὴν ἀγεωργησίαν*; manifeſtiſſimam in peius mutationis cauſam eſſe operæ neglectum, ſcripſit: idque in aliis, quas per hæc tempora in Aegypto deſideramus plantis obtinere, certiſſimum eſt.

Ad

Ad Cap. XII.

De Vzeg.

IN urbis Cayri hortis, ædibus Conſulum Venetorum propiùs adſitis, non arborem à Proſpero Alpino deſcriptam; ſed fruticem vidi, in quatuor aut quinque cubitorum longitudinem adultum, & latiùs implexa ramorum ſerie ſeſe ſpargentem. Eum horti præfectus Agiahalid nominabat, & in curanda lue Venerea utilem eiuſdem operam commẽdabat. Suſpicari ſubiit, an à proximè deſignata Agiahalid, hæc ſuboles ſuperſtes remanſerit: ab illo gigante hæc coactæ brevitatis pumilionum familia, progeniem datura vitioſiorem. Reuera tamen eximia planta eſt, quam propoſitæ Vzeg figura, ſpinis, fructu, floribus, radicumque flexu ſatis evidenter exprimit. Folia tamen circa ſpinarum baſin non quaterna tantum; ſed plura diſpari magnitudine conſurgunt. Olivæ foliis minora, magiſque tenella: nec in acumen anguſtata; ſed buxeorum inſtar rotunda. Flores ut minuti; ſic numeroſi exiſtunt: non ventricoſi, ſed à contractiore tubulo ſenſim ampliati, amabilem in riſum hiulca labella diducunt. Sinum intimum flauedine tingunt, purpureis aliquot punctis receſſu foliorum inſcripti: reliquo corpore Hyacinthi ferruginem violis permiſcent, utroque tamen dapſili halitus gratiſſimi exſpiratu longè ſuaviores. An ſuccus ex hoc frutice paretur, quem Lycium Indicum vetuſtiſſimi auctores nominarunt, ex notis plantæ faciliùs divinari licet; quàm ex Aegyptiorum ſermone colligere. Sanè qui ex vicinis Arabiæ atque Aethiopiæ locis huc in utribus affertur condenſatus ſuccus, ſaltem ritè paratus ſit, Lycii Indici indolem minimè obſcuris ſignis exhibet. Eum venditores Coulàn appellant: circa Libanum montem ab accolis Zaroa nuncupari, & à Pſalte Regio in ſacris Odis Hadhad in itineris Orientalis deſcriptione Ravolfius prodidit, quamvis & Arabes nomen uſurparint. Cæterùm hodiernum Cate indicum, quod Lycium veterum exiſtimabat Garzias, quamvis viribus æmulum; ortu tamen diverſum, nec ut priſcum illud compoſitione ſincerum eſt. Nam ex Hachic arboris contuſis decoctiſque ramis (quorum folia Ericæ vel Tamariſci ſpeciem præ ſe ferunt) tum pulvere ſeminum Machani, & alteriùs ignoti ligni ſcobe compoſitum, atque in paſtillorum formam redactum, variis in locis divendi ſcripſit.

Ad

Ad Cap. XIII.

De El hanne.

PLantam hanc, Arabum in Aegypto vulgus El hanne, Medici Al canna, nemo (quod ſciam) Tamarendi nominat. Non enim Indiarum fructus eſt, aut quicquam poſſidet, quo in comparationem cum Tamar Indo veniat. Fruticis potiùs vegetioris, quàm arboris proceritate adultam in villis paſſim compertam habui, confuſa ramorum ſylva cultorum negligentia latiùs implicitam. Rectiùs eam ex Dioſcoride Proſper Alpinus deſcripſit, quàm iconé pictor expreſſit, qui nec foliorum lineamenta, nec florum parvulorum denſam collectionem penicillo aſſecutus eſt. Olivæ foliis non abſimilia el hanne producere vidi. Breviuſcula pleraque; ſed latiora, & ſub grato virore magis tenella. Nec ternis tantùm, quaternis ve ordinibus tanquam alis; ſed pro virgularum longitudine, denis, duodenis, pluribuſque ramorum latera ſtipant: ſic tamen, ut inferiora folia ampliora, ab his ſuccedentia deinceps ad extremum uſque rami, paulatim minora conſpiciantur, μονοφύλλῳ circa apicem vix ullo ſuperſtite. Flores El hanne Sambucique ſuppares globi, mulierum potiſſimùm deliciæ ſunt, caniſtriſque plebis in balinea deferuntur, in quibus illæ lymphatæ dicam, an lymphaticę totos dies inguini, cuticulæque perpoliendæ operam ludunt. Decocto foliorum crines defluentes firmant, & ingratum pediculorum ſodalitium excludunt. Eodem illo unguibus hemicycli forma, diutinè hærentem notam appingunt: atque ut olim conſcripti patres lunulatis calceis ordinem ſuum; ſic illæ lunulatis unguibus, neſcio quod elegantiæ ſpecimen profitentur, aur antii mali colore conſpectiores.

Ad

Ad Cap. XIIII.

De Balſamo.

ARbores ſalubri ploratu lachrymas pretioſas eliquantes, magnitudine formaque diſpares, in Peruvianis ac Mexicanis oris dudum obſervarunt, qui ad occidentem ſolem poſitas Indias perluſtrarunt. Omnibus tamen veluti nomen commodat; ſic eximia ſuavitate præſtantior eſt, qui ex vulnerato Balſami cortice promanat liquor nobiliſſimus. Verè Pauſanias τῶν μύρων εὐοσμότατον, odore præ cæteris unguentis jucundiſſimum ſcripſit, & dentis viperinæ noxium virus benigno ſucco temperare. Neque Hercules nugamentum eſt, (quamvis Biſciolæ ſic videatur) quod ſubiungit Pauſanias, Arabes olim viperis circa Balſamum hoſpitantibus, vim omnem tanquam ſacris abſtinuiſſe. Plures enim eorum non ut Pſylli proſerpentes haſce beſtias odiſſe; ſed deprehenſas intra ædium quoque conſepta, ceu genios loci veneratos fuiſſe, victumque ſuppeditaſſe obſervavi; quantumvis minor hodiè ſuperſtitio, quàm priſcis illis ſeculis animos occupet. Cæterùm plantæ Balſami natale ſolum rectè Alpinus Arabiam aſſerit, vel hoc nomine cæteris provinciis celebriorem, ex qua ramorum, fructuum, & odorati illius ſucci copia ſatis ampla in Aegyptum defertur. Theophraſtus ἄγριον οὐδὲν εἶναι τὸν βάλσαμον ἰουδαμοῦ, Sylveſtrem nullum eſſe balſamum ullibi famà acceperat: revera tamen in Arabiæ collibus, quamvis alia cura nulla accedat, felicibus ſylvis progeniem ſubmittit. Qui in Palæſtina atque Aegypto plantam hanc meliore cultura dignatus fuerit, neminem cognovi. Ita iuxta cum bonarum artium ſtudio, rerum optimarum cura hiſce locis obſolevit. Inciſio ramorum, ſingulari olim ſolicitudine peracta fuit, ut ex Plinio accipimus, cumque proliciendus eſſet fragrantiſſimus liquor, artifici temperamento librata manus hoc præcipuè cavit, ne quid ultra corticem violaret, tanquam ferro læſis eius vitalibus, protinus Balſamum emoriretur. Tacitus quoque plantam hanc ferrum exp[a]veſcere, adeoq; teſtæ lapidiſve fragmento corticem dividendum fuiſſe tradidit. Sed hæc de tenellâ plantâ atque in alieno ſolo languidiùs adulta, habenda ſunt: non item de indigenâ illâ, quæque valida jam ſtirpe terram patriam cõplexa eſt. Hanc enim ferrum non reformidare, nec durius in compeſcendis ramis fluentibus imperium, abundè mihi confirmarunt Arabes,

qui horum faſces integros Cayrum deferunt. Atque huc reſpexiſſe videtur Theophraſtus qui ὄνυξι σιδηροῖς, unguibus ferreis inciſionem caudicis factam prodidit; quem ſequitur qui de Simplicium Medicamentorum facultatibus ſcripſit medendi Præceptor. Non tamen exiſtimandum eſt, quod Memphim ex Arabia lagenulis utriſq; plenis advehitur Balſamū, quantumvis odoris ſuavitate gratum admodum ſit, ſincerioris concretionis lachrymam eſſe. Minimum equidem eius ex plaga corticis deſtillat: maxima pars ligni frondiumque decoctione conflatur. Neque ipſa tamen ſatis illibatę Naturæ; ſed Terebinthinæ Cypriæ adulterio plerumque vitiata eſt.

Ad idem Caput.

MAhometis ſepulchrum, cuius meminit Pr. Alpinus, alii ſub fornice templi a magnete pendulum, alii fulmine ad inferos adactum vulgo perſuaſerunt, forſan odio magis religionis, quam ſtudio veritatis. Contrarium tradit hominum quotannis ex Medina in Aegyptum redeuntium conſtantiſſimus ſermo, & recepta cum expreſſo monumento tēpli totius accuratior ichnographia. Extructum id juxta cum ſoceri, generique ſepulchris, ſimplici, ſed pretioſo lapide Triplici deinde quadrati ambitus ſepto munitum eſt, quorum quod proximè conditoria cingit, humilioris ſtructuræ, Adamantem internā muri facie inſertum continet, quem omnium quos Sol videt, magnitudine ſpecieque nobiliſſimam prædicant: dignum Scythico Monarchā anathema, replicatuque radiorum à Sole conceptorum, veluti cæleſti fulgore jacentis Mahometis arcam perſtringere. Intermedium ſeptum, auro gemmiſque ſplendidum velum exornat. Id Byzantini Imperatores ſolemniter Medinam tranſmittunt, cumque per urbem Cayrum publico ſpectaculo defertur, Aegypti prorex & proceres, tum myriades aliquot populi, extra portas venerabundi proſequuntur. Extra hæc ſepulcri conſepta, Fatimæ Mahometis filiæ monumentum, ſacrorumque librorū aliquot thecæ viſuntur. Sed hæc πάρεργα. Ad Arabes venio, de quibus hic Proſper Alpinus, ſuntque ingentis illius deſerti incolæ, verè ferociſſimi atque audaciſſimi homines, adeò ad facinora omnia prompta manus, animique robur inter ſæviſſima tormenta invictum, ſive Marſyæ inſtar vivis detrahatur pellis, ſive adactis per vitalia ſudibus, lenta fœdaque morte conficiantur. Equi ipſorum habitudine pulchri, cursus velocitate vel Cyllaro pares, inedia & ſitis, cum pleriſque tam ſqualidæ regionis animalibus, patientiſſimi. Vidi

di exacto noctis ac diei integro ſpatio, ſub fervido ſole laxiùs alligatos equos, unam alteramve aquæ unciam ad refectionem ſatis habuiſſe. Equites ipſi toris lacertorum valentes, ſimplici tunicâ, & reiecto circa humeros è ſolocibus filis panno amicti, ſagittis haſtiſque formidabiles ſunt. Quæris, quo fomite magni adeò ſpiritus incrementum ſumant? Semicoctus ſub arenis, & ſordidus panis, lac preſſum, anguriæ ſimiliumque fructuum aroſus cortex, conſueta magis ſtomachi fulcimenta ſunt. Potum Nilus exhibet, limo turbidiſſimus, aut è ciſternis fontibuſve petita purior, & carior aqua. Exclames cum Zenone Romano, ſi hæc videas. Quantulum eſt, quod naturæ ſatis eſt! Quàm non multa poſcit, quæ tam parvo dimittitur! Europæis nobis, haud ventris noſtri fames magno conſtat; ſed conſuetudo; ſed ambitio.

Serif princeps in expeditione, quam in Iamin ante ſeptennium Turcæ moliebantur, aſtu blanditiiſque circumventus, ab exercitus duce ſtrangulabatur, quod cum rebellibus populis ſenſiſſe traderetur. Ea res Arabum in Turcas odium vehementiùs concitabat, factumque deinceps, ut non ſagittis; ſed ſclopetorum inopinato fulmine rejecti à montium aditu milites, hærentem circa littus Erythræum Ducem ſuum, commeatu deficiente, ingloriosè manu obtruncarent.

Byſſum duplicem agnoverunt veteres, maritimam, & terreſtrem; quam hic linis Indicis non inſcitè comparat Alpinus. Singularis enim horum mollities eſt, & ſubtilitas, qualis vix aliis major. Xylina tamen pleraque obſervavi, priſcis Romanis ſatis cognita, nec inter Indos tantùm; ſed Arabes etiam felicioris provinciæ, atque Aegyptios elaborata, cùm graviori iugo nondum premerentur, tam eximio ferè candore, & tenuitate perſpicua, ut ventum textilem, nebulamve lineam oculis uſurpaſſe tibi videaris. Attamen antiqui Byſſum aſbeſtino lino, ex quo funebres Regum tunicas texebant, æſtimatione ac raritate proximam conſtituebant, aut que non minus fulvi coloris nitore, quàm pretio par fuit. Ex arboribus illam apud Indos legi Philoſtratus & Apollonius tradiderunt, qui nec à ſerico ſatis diſtinxiſſe videntur. Inter lina ſanè byſſum recenſuit Plinius, eamque iuxta cum Pauſania, circa Elin in Achaia genitam, monumentis ſuis prodidit. An etiamnum reperiatur iiſdem locis, compertum non habeo. Lipſius noſter, Muſarum ocellus, in Comm. ad Tacitum, per hæc ſecula perditis annumerat.

Ad idem Caput.

BAlſami ſuccus, ut craſſitudine; ſic viribus quoque plurimùm differt: igneis aereiſq; partibus cum ſuaviſſimo halitu ſenſim faceſſentibus. Quum ſenilem ſpiſſitudinem nondum contraxit, per os exhibitus, viſceribus putredinum & corruptionis labem emaculat: adeoque iecore ac potiſſimùm renibus fœdo abſceſſu laborantibus, inter præſtantiora auxilia præcipuam operam contuliſſe, dudum experimentis innotuit. Profecit idem in pulmonibus, quos ulcera infeſtant, ſive in bolos redactus deglutiretur, ſive linctu crebro aſperæ arteriæ inſinuaretur, admixtis, cùm id febrilis ardor expoſceret, quæ calorem ſucci contemperant. Vulnera omnia quàm citiſſimè conſolidat Opobalſamum; ſed hactenus, ut ſimplicia ſint, & quorum oræ invicem adduci poſſunt: quæ enim ſecus habent, quæ cava, contuſaque ſunt, oſſium item ac nervorum noxis implicita, tardiùs ſaneſcere certum eſt. Vbiq; tamẽ quâ putredinem abarcendo, quá calorem inſitum refocillando, τῆς φύσεως ἐνεργούσης Naturę adminiculantis conatus ſtrenuè promovet An cõdiendis defunctorum corporibus adhibitæ olim fuerint ſuáviſſimæ Balſami lachrymæ, Iudæorum magis vulgiq; ſermone percrebuit, quàm vetuſtiorum auctorum ſcriptis Quid Aegyptii fecerint, & quidẽ cum diligentiſſimè cũdirent, accuratè ab Herodoto traditum eſt, qui σμύρνης ἀκηράτου, κασίης, καὶ τῶν ἄλλων θυωμάτων περιτετριμμένως πλὴν λιβανώτου, myrrha pura, caſia, aliiſque contritis odoribus, excepto thure, interanea repleviſſe ſcripſit. Cùm ſumptuum compendio ſtudebant, cedri tantùm ſucco infuſo, & quæ per nitrum facta ſalitione, corpora ævis incorrupta ſervabant. Subſequentibus tamen ſeculis, in externa regiorum cadaverum κομμώσει cum aliis aromatis balſami quoque fragrantiam placuiſſe, conſtat ex Corippi Aphricani verſibus, de Iuſtino principe funus patrium curante.

Thura Sabaa crepant, fragrantia mella locatis
Infundunt pateris, & odoro balſama ſucco.
Centum alia ſpecies, unguentaque mira feruntur,
Tempus in aternum, ſacrum ſervantia corpus.

Ad

Ad Cap. XV.

De Calaf.

INter exoticas Salices, floris tum ſuavitate, tum eximiis viribus præpollet hæc, quam Calèb & Calâf vulgus Aegyptium appellat. Folia longitudine indicem digitum, latitudine verò eundem etiam geminâtum adæquant, cùm adulta jam ætate planta robur ſuum collegit. Inter Syros, vicinoſque alios populos anguſtioribus foliis contracta planta conſpicitur. Eam tamen nulla inſidet lanugo: nec á medio nervo productæ fibræ ambitum foliorum diviſuris interſtinguunt. Ad foliorum exortus folliculi emergunt ſinguli, rubro leviter colorati, Cordiſque diaſtole ſeſe ſtringentis figuram exprimunt; unde & nominis & virtutum ratio primitùs deducta videtur. Calèb enim ſive Calub Arabibus Cor denotat. Dehiſcens tandem folliculus floreum dicam, an laneum partum excludit, interfuſâ candori flavedine pictum, quem in rectum exiens incluſus ſemineus ſcapus fulcit. Aqua per variolas deturpatis infantulis cum Bezoar aliquot granis utiliſſimè exhibetur.

Ad Cap. XVI.

De Bon.

IN viridariis Aegypti, quæ quidem accedere licuit, arborem hanc non ampliùs conſpexi. Fructu equidem ipſo nihil in vulgus receptius, qui ex Iamin ſeu Arabia feliciore delatus, inter publicas merces certo fœnore quàmplurimos ditat, eumque Buncho Avicennæ arbitrantur. Potus ex huius decoctione paratus, aliquot mille tabernis in urbe Memphi divenditur, quem adhuc calentem ingens hominum multitudo pitiſſando ſorbillat, ſive otii ſui oblectamentum, ſive bonæ valetudini firmamentum quærat: præcipuè quum cor, aut Ventriculum languor occupat,

——Stomachoque tumultum
Lenta parit pituita

Nec

BIBLIOTECA NAZ.

Nec deſunt qui ſaccharo potionis amaritudinem diluant, nucleumque fructus integrum ſaccharo incruſtatum, inter bellaria ſua debellent. Neque id in Aegypto tantùm, ſed finitimis etiam vaſti illius imperii provinciis uſu frequentiſſimum exiſtit: quæ res, & pretii magnitudinem, inducit, & inter Europæos utiliſſimi alioquin medicamenti raritatem efficit. Qualitatum, quas manifeſtas vocant, harmonia in hoc fructu diſpar eſt. Cortex enim frigidi particeps, cum exſuperante tamen ſiccitate; nucleus verò moderatè calidus. Ille leui quadam aciditate; hic evidenti amaritudine linguæ ſenſum haud inclementer afficit. Itaque nec ſtomacho nauſeam infert, quantumvis largiùs decoctum hauriatur, nec intenſiore caloris gradu eidem infeſtum eſt; ſaltem modicè torrefiat, atque in marmore piſtillo ligneo contuſum ſit. Corticis decoctum inter æſtivos ardores rectiùs febricitantibus exhibetur: rurſumque cùm frigidi & craſſi ſucci, viſcera communeſque corporis ductus noxio infarctu impediunt, alterum è toſto contuſoque nucleo præferendum eſt: haud neglecto tamen utriuſque, cùm id uſus exigit, temperamento.

Ad Cap. XVII.

De Bahobàb.

FRuctum hunc Cedromelum quiſpiam Aethiopicum dixerit, aliquo ſanè cum diſcrimine partium; nullo tamen aut perexiguo Virtutis. Cortice velatur denſo pariter ac firmo, qui coloris fuſcedine patrii ſoli ſqualorem non obſcuris indiciis patefacit. Circa pedium, cui ſubnixus, in rugas aliquot complicatur, ſenſim tamen in Cucurbitæ lævorem plus aut minùs explanatur. Altero extremorum, vel leve quoddam faſtigium profert, vel obliterato angulo in rotundum magis ſe componit. Diſſectus per medium, ut in Aegypto venditur, ſiccior iam fructus, plexum exhibet, per latera & in longitudinem diductis fibris expanſum. In eo oſſicula diſpari magnitudine plurima locantur, coactà preſſulàque rotunditate, hinc gibbis prominula, inde finibus excavata. His effractis ſemen excluditur, fuſco nigrore ſplendidum, cuius albicans pulpa non inſuavi ſapore guſtum afficit. Plexum Bahobàb, atque inſertum plexui ſemen, copioſa ſtipat materies, levi rubedine colorata, quæ facilè digitorum attritu, fructuque concuſſo in pulverem diſſipatur, quoties aqueum humorem incluſus calor dudum reſolvit. Nec diverſi generis, fructum exi-

ſtimo,

ſtimo, Abauo dictum, quem Cluſio ſuo doctiſſimus Bel'us deſcripſit; quamvis Proſper Alpinus Bahobab utrinque acuminatum exprimat, & pollinis aciditati lemnii ſigilli ſtypticitatem tribuat. Iam enim dudum obſervarunt rerum naturæ ſtudioſiſſimi viri, ex eiuſdem Bahobab ſeminibus propagatam ſobolem, & foliorum diſſimilitudine luſiſſe, & ſaporum quoque (ut de Citriis notum eſt) diverſitatem exhibuiſſe.

Ad Cap. XVIII.

De Goſſipio.

XYlum tam fruticis humilitate, quàm arboris inſigni proceritate, ad aquæductum urbis Cayri conſpexi. Nec dubium mihi ullum, ex arboribus eam eſſe, quas ἐριοφόρων laniferas Theophraſtus appellavit, foliiſque viti ſimiles ſcripſit. Plinius ſuperiore Aegypti parte, & in Arabiam vergente, fruticem gigni tradidit: diſertiùs Theophraſtus in Tylo Arabici ſinus inſula arborem frequentiùs aſſurgere, nec Arabibus ſolùm, ſed Indis quoque communem retulit. Folia ramulis inſident violaceo tinctis, quæ perfectiùs adulta, quinque veluti laciniis profundiùs diviſa reperiuntur, è quibus cùm inferiores duæ, tum ſuperior & longior exiguo folii additamento auctiores habentur. Florem illum dilutâ flavedine pallidum, & circum oras, umbilicique ſinum eleganti rubore purpuraſcentem (qualis in vulgatiore Xylo notatur) in hoc vaſtiore Goſſipio videre non contigit; ſed glomum tantum laneum pomi magnitudine, intra vireſcentem membranam collectum; quâ denticulatis veluti ſegmentis hiſcente, Gallicâ nive candidior fœtus in auras eluctatur. Is interiore bombyce maturior, ſemina continet fuſco colore umbroſa: non uvarum congeſtu invicem contigua; ſed intervallis ſuis nonnihil dirempta. Ex lanis ingens illa pannorum multitudo elaboratur, atque ut Theophraſtus loquitur, σινδόνας ὑφαίνουσι τὰς μὲν εὐτελεῖς, τὰς δὲ πολυτελεστάτας ſindones texunt alias viliores, alias pretioſiſſimas. Ex his veſtes illæ ſacerdotibus olim Aegypti gratiſſimæ parabantur.

Ad

Ad Cap. XIX.

De Sambac.

PRæter Myrthos vix habebant priſci illi Botanophili, quod odorati ſpiritus ſuavitate, inter Aegyptiæ Floræ delicias commendarent. Et τὴν μυῤῥίνην μὲν τῷ εὐόσμῳ θαυμαστήν· τὰ δ' ἄλλα ἄοσμα καὶ τ' ἄνθη. Myrthum quidem fragrantiâ mirabilem; alia verò omnia, cùm odoris, tum floris expertia, ſcribere auſus fuit a divinâ loquentiâ nominatiſſimus ſenex. Per hæc tempora, quam Europæis opponat Aegyptus, vix delinificâ halitus gratiâ nobiliorem plantam hoc ipſo Gelſimino poſſidet. Et vulgatioris quidem Iaſmini latè diffuſo virgarum plexu, paſſim in hortis ſylvæ conſpiciuntur: non item excellentioris hujus, & maiore cultu digniſſimi. Adoleſcit autem ſtipite robuſta, atque adverſus fortuitorum impetum firmiſſimâ, quæ ternis quaterniſque cubitis in altum porrigitur. Rami flexus omnes facili obſequio admittunt, florem exhibentes lacteo candore nitidum, qui Catalonici Iaſmini, aureique mali floream ſuavitatem miſturâ iucundiſſimâ confertim naribus ingerit. Proſper Alpinus ſimplicem in flore foliorum ordinem exprimit: ego duplicem ſæpiùs agnovi; nec octo, ſed decem aut duodecim folia, roſeâ ſerie breviore tubulo digeſta. Theophraſtum verò Aegyptiæ Floræ acerbiùs inſultantem, quid excuſet? quum provincia illa tota odoratiſſimis hortis, nihil vel Tantalo, vel Heſperidibus invideat. Scio elegantiſſimum ſenem ad pumila quædam & molliora florum agmina reſpexiſſe, atque ut ipſus ſcripſit, ὑγρότερα τὴν φύσιν ὄντα; non ad ea quæ ſicciora, & quorum parentes ligneâ firmitudine compactiores, altioreſque ſtaturâ deprehenduntur.

Ad Cap. XX.

De Lablab.

PHaſeolum hunc reptili ſublimitatis aviditate, cum ab utroque latere ædium noſtrarum ad cacumina evaſiſſet, feneſtrarumq; cancellis

non

non ingrata umbracula prætexiſſet, repentè exaruiſſe memini. Folia obſcuriùs vireſcentia ramulis inſident, ad nigrum tendente purpurâ coloratis. Nec diſſimilis florum tinctura, qui copioſi, ac ſpiceo veluti congeſtu, non circa ſummum tantùm caudicem; ſed ſparſim iuxta foliorum exortus virgulâ ſuâ prodeunt. Alibi candido colore lacteſcente naſcuntur, cætera vix ab aliis phaſeolis ſpecie mutantes. Semina in ſiliquis rectè notavit Proſper Alpinus, alia nigricantia, ſubrubra alia; ſed maculis ferè nigris infuſcata, hiliſque candentibus inſigniuntur. Obſervavi frequenter â plebe in luſu uſurpata, & proiectis ad proximum parietem aſſulis, è ſcrobibus alternatim fuiſſe prompta: quemadmodum in alveo ad teſſeræ iactum orbiculi tranſponuntur. Laab autem apud Arabes luſum innuit, adeoque nominis ex eo derivatio non improbabilis.

Ad Cap. XXI.

De Abrus.

EX Arabia felici in Aegyptum delata hæc corallini ruboris piſa, rectiùs in puellarum cultum; quam corporis alimentum cedunt. Ea cum Proſpero Alpino Phaſeolis omninò ſimilia ſcriberem, niſi tum exiguus ſupra Orobi craſſitiem habitus, & coarctior in ovalem ambitum rotunditas diſcrimen aliquod inveniret. Tota verò coccineo colore decora non vidi; ſed quâ parte folliculo nectuntur, ſplendido atrore maculata. Folia virgulis ſuis æquatis inſident ordinibus, maximè quæ iam perfectiùs adulta ſunt, omniaque cœleſtis caloris promum condum mirâ converſione proſequuntur. Equidem ut noctu mediâ terram; ſic in meridie culminante ſole οὐρανόσκοποι ſublatis alarum extremis cœlum ſpectant, Magno equidem argumento, perfectiora eſſe, quæ ſuperiora: nec hominem ipſum ἄνθρωπον eſſe, niſi cùm ἀνάρθωται & ſupra humana ſeſe erexerit, res alioquin (ut Seneca confitetur) contemptiſſima. Cæterùm cauſas illius converſionis foliorum dudum propoſuit ſapiens Ereſius, & nocturnæ quidem foliorum converſionis, ξυνίει, καὶ οἷον πηγνύμενον τὸ ὑγρὸν, coactum, & veluti concretum (à frigido) humidum: quo rurſum â calore digeſto atque expanſo, paulatim dilatatio ſuccedit. Diurnam autem foliorum inclinationem, in ἀφαίρεσιν τοῦ ὑγροῦ humoris detractionem refert. Eodem enim, inquit, convertuntur, quò humor radiante Sole provocatur.

Ad Cap. XXII.

De Mauz.

MAuzam hanc in pluribus Indiarum provinciis ſuaviter hoſpitari, ſatis recentiorum navigationibus detectum eſt. Quòd Palæ arboris nomine antiquitùs quoque cognita fuerit, cuius fructum Arienam appellari, plurimumque in Sydracis produci ſcripſit Plinius, facilè iuxta cum Cluſio perſuadeor: haud ignarus, regionum diverſitatem, in eiuſdem generis arboribus, cum fructus ſapore, tum foliorum lineamentis inſignem parere diverſitatem. Folia tenella ſtatim in longum & excelſum emicãt, cannarumque Indicarum more priùs convoluta, paulatim deinceps explicata ſolem admittunt. Eorum haud ſylvoſa multitudo eſt; gratiſſimus tamen viror. Latitudine communiter cubitum geometricum non ſuperant: longitudine vel quater excedunt, adeoque ſingula in aprico quieſcentium toti corpori tam umbram ſufficere; quàm adverſus inſectorum moleſtias operimentum præbere queunt. Nervo in longitudinem excurrente ſatis robuſto ſuſtinentur, à latere tamen ventorum afflatu concuſſa facilè ſcinduntur. Florem obſervavi Lilionarciſſo maiorem; ſed globorum, & Meleagridis inſtar extrema foliorum ſubſtringentem coloreque ferrugineum. Huius oſculo commodùm aperto, ſeminalem ſalivam depluere, vulgo quidem perſuaſum eſt: abundè tamen compertum habeo ex iis quas domeſticus hortulus alebat Muſis, etiamſi nondum ad florem pervenirent, actis in tranſverſum radicibus ſobolem pullulaſſe. Fructui recenti non ea ſaporis gratia eſt, ut citra Laconicum exercitium, aut condimentum Socraticum Europæis valdè placeat: corticem tamen qua parte pulpæ coniungitur, florea Geſimini fragrantia commendat.

Ad

Ad Cap. XXIII.

De Sesban.

SEsban plurimis in villis præterfluentis Nili ripas amœnâ viriditate prætexens, ex Memphi urbe Heracleam proficiſcentibus ſæpiùs conſpicitur. Rami diluto virore nonnihil rufeſcentes, aſperitudine quadam ad contactum inæquales. In iis folia virgarum latera pari ferè numero ſtipantia, ſi maturior planta fuerit. Vidi truncum ipſum fruticis, raris brevibuſque ſpinis aculeatum. Siliquæ ſeminibus incluſis prægnantes, pro iſtorum numero, diſtinctis veluti locellis coarctatæ ſunt.

Ad Cap. XXIV.

De Sofera.

FIguram huius plantæ duplici nomine vitioſam aliqui arbitrantur, quòd non ſervatâ foliorum æquali ſerie, impar unum ſingulis ramorum apicibus folium inſerat, quodque ſeminum gerulas ſiliquas, non ſurrectas; ſed pronâ gravitate pendulas exprimat, eaque princeps inter Botanicos Honorius Bellus notavit. Sed utriuſq; culpæ facilè & fidenter Proſperum Alpinum purgo. Quamvis enim frequentiùs paria ſint foliorum agmina; interdum tamen adiectum extremæ virgulæ privum folium: imò in eadem planta & parem foliorum ordinem, & imparem obſervavi. Vt habeas ſæpiùs ubi cum Marone canas,

amant alterna Camœnæ.

Sed & ubi *αυτίβαιον* hoc ſuccinas:

numero Deus impare gaudet.

Siliquæ cœlum ſanè ſpectant. At nec hoc perpetuum eſt, cum cœleſtis caloris inæqualis diſpenſatio, humiditatumque modò copia, modò inopia, poſitum illarum permutet. Planta binos in altitudinem cubitos adæquat, & non rarò ſuperat; ſiquidem ſolem, ſolumque conveniens nacta ſit. Camerarius Noribergæ ſuæ decus, Sopheram circa ramorum exortus rubentibus verruculis ſpectabilem in hortis aluit.

D 2 Ad

Ad Cap. XXV.

De Beid el Sſar.

Beid el Sſar peritioribus Arabum Medicis Oſſar ſimpliciter, & El Vſar dictum, fœcundis quaquaverſum radicibus actis numeroſa ſobolè terram hoſpitam occupans, plurimis iam Europæ locis ſatis vulgata planta eſt. Eius hîc accuratiorem effigiem, cum fructu, qualem in temperatiore producit climate, ſubiungere placuit. Folia vides, ſtabili coniugio ex intervallis conſociata, atque à latiore baſi, in longum graciIeſcente cono rotundata. Firma quidem illa ſunt, ad Aloes tamen craſſitudinem minimè deducta. Nec à tenerâ ſolùm adoleſcentia ſenili canitie, & inſperſis veluti pruinis cum virore albicant; ſed etiam caule, ramis, nervuliſque cunctis, acre & amarum lac ubertim effundunt: quod concreſcens locis calidioribus, non ſaporis; ſed candoris quadam ſimilitudine Mann, & Saccar el uſar appellatum fuit. Flores circa ſummos ramos glomeratim, non ſparſim producuntur, ſenſimquè porrectis columellis umbellæ ſpecie pandduntur: quantumvis languente collo cernui terram reſpiciant. In his externa foliorum ſeries, obſoletiuſque colorata, verſus calycem reflectitur; reliquæ deinde rectiores, crocum ſuum vegetiori purpuræ miſcent, eductiſque ſinu roſeo ſtaminibus apices minutos appendunt. Omnes apum deliciæ ſunt, & odorantibus liberaliter inhalant, illa, ut cum Poeta loquar

aerei mellis cœleſtia dona.

Fructus rectiùs Beid el Oſsar, non tam ovum quàm teſtis Oſſar dicitur. Equidem fervidiore ſole maturatus amplior evadit, & cum ſocio ſuo camelorum teſtes pendulâ didymorum figurâ ſatis concinnè refert. Subtexta ſeminibus lanugo celeriter ignem rapit, ſericeæ mollitudinis. Externa fructus membrana, vilis, & rariore veluti pube reſperſa videtur, quam El ſcerà, & Scerar Arabes nuncupant.

BEID EL SSAR VERA EFFIGIES.

Digitized by Google

Ad Cap. XXVI.

De Achaovan abiat.

NOn Ægypti indigena; ſed reliquis mediterranei maris littoribus cognita eſt hæc, cinereo tomento nobilis planta, totoq; in leviſſimos pappos abeunte florum auro, vanitatis humanæ lepidum, & verum ſimulacrum exiſtit. Proxima quidem flore Senecioni; maior tamen, & in Aegypto fruticosâ potiſſimum altitudine conſpectior. Ramulis brachiata pluribus, ſatiſque firmis. Folia pariter ampliora, & profundioribus ſinuata diviſuris, vulgarem Artemiſiam, quâ craſſitudine, quâ viriditate ſuperant, cinere quoque ſuo cum reliquis partibus exalbida. Quâ naribus placeat, non ſpirat halitus ſuavioris auram ullam.

Ad Cap. XXVII.

De Bammia.

BAmmia obſitos paſſim agros circa Memphim urbem ſpectare licet. Adeò frequens eius in cibis uſus eſt. Planta quaternis quiniſq; cubitis erecta. Malvæ quidem cùm folia, tum flores æmulatur, ab utriſq; tamen aliquo diſcrimine ſciuncta. Nam folia non ſylveſtris malvæ parvitatem, aut mollitiem præ ſe ferunt; ſed ad contactum aſpera, nonnihilque villoſa, tum longulè excurrente petiolo ſubnixa, Cucurbitini folii magnitudinem propemodum aſſequuntur. Flos amplior eſt quàm ſylveſtris malvæ, quinque foliorum conſeſſu productus, aureumq; pallorem umbilici purpura diſtinguit. Fructus Cucumeri ſylveſtri non abſimilis, radiato inſidet calyci. Alibi decagonus; hic per quina tantùm latera obtuſiùs acuminatus eſt. Eum cum incluſis ſeminibus adhuc uiridem iuſculis incoquere vulgus conſuevit.

Ad

Ad Cap. XXVIII.

De Melochia.

TAnta Aegypto ciborum ex herbis abundantia eſt, ut frugibus, quarum fertiliſſima tellus, propè ſola carere poſſit. Inter vulgatiores herbas, & ſponte ſuâ naſcentes Corchorum quoque recenſet Plinius, non illum, cui Anagallidis nomen, ſed alterum, quem Alexandrinorum cibum, & præcordiis utilem refert. Hunc recentiores aliquot Botanographi Melochiam faciunt. Sed faciunt; non perficiunt. Antiquiores enim Corchorum Ocimo, vel convolutis foliis moro ſimilem tradunt; quorum non niſi languidè quicquam in Melochiam convenit. Præterea Corchoro ſaporis inſuavitas inſignis fuit, ut etiam Theophraſtus. τὸν κόρχορον διὰ πικρότητα παροιμιάζεσθαι, Corchorum ob amaritudinem in proverbium abire ſcripſerit. Quã notam ab hoc Aegyptiorum olere seriò teſtor abeſſe; quos ne braſſicam quidem ob amaritudinem comediſſe, ſatis ex Plinio notum eſt. Cæterùm planta hæc ad cubiti altitudinem increſcit, caule tenuibus rariſque flagellis obſita. Folia circa laterum exortus corniculato quodam additamento recurvata ſunt, quorum extrema in purpureum cincinniſque contortum filamentum attenuantur. Fructus verè Ceratoides, ſubluteis ſtriis lineiſque diſtinctus eſt. Ferculum ex decoctâ Melochia paratum omninò plebeum ſapit, viſcidum, guſtui fatuum, niſi à multo (ut ſolet) limonum ſucco condimẽtum accedat.

Ad Cap. XXIX.

De Zatar hendi.

ZAtarendi vel potiùs Zatar Hendi, Origanum Indicum apud Arabes denotat, non minùs odoram ob ſuavitatem, quâm virium præſtantiam cum Aegyptiis tum Syris plurimùm expetitum. Effigiem eius genuinam Alpinianæ huic ſubiungere libet, ex horto Illuſtriſſimi Nicola Contareni depromptam: quem virum ſi Reipublicæ Venetæ decus, ordinis ampliſſimi ſplendorem, generoſi ſtemmatis ornamentum, & exem

plar

plar priiſcæ Virtutis dixerim, nihil incomparabili eiusdem humanitati, perexiguum memoriæ poſteritatis, omnia veritati amorique largiturus ſum. Adoleſcit hæc eximia planta magnitudine pedali, caulibus rectis ſatiſque firmis: cuius folia Amaraci habitudine tenella, mollique veluti lanugine reſperſa tactui blandiuntur. Rotunda quidem illa ſunt, in conum tamen leviter coarctata, & excurrentibus in longitudinem fibris cum virore pallidula. Floſculos producit quāplurimos, niveo candore lacteſcentes, qui per extrema caulium, inter numeroſa foliorum capitula prominuli, onitidis Origani umbellam glomerato ambitu propemodum expandunt. Iam Satar hendi hoc, linguam guſtantium aromaticâ nec iniucundâ acrimoniâ perſtringens. Creticum Origanum odoris vehementiâ ſuperat. In ſonticis capitis affectibus, cum ſenſuum motuſque voluntarii nobiles functiones improbâ mucedine vel imminuuntur, vel penitùs obruuntur, eximiè opitulatur. Stomachi vigorem excitat, ſolutiſque tetro veneno vitæ præſidiis, gratum & efficax, auxilium affert.

Digitized by Google

ZATAR HENDI. Origanum Indicum.

E Ad

Ad Cap. XXX.

De Felfel tavil.

Felfel hoc tavil, ſive piper longum, â nonnullis Aegyptiorum Felfel rumi, id eſt, piper Romanum appellari, miratus utique priùs fui, quàm certior factus ſum, eos non à natali plantæ ſolo nominis rationem ducere; ſed quia commeantibus huc Græcis, temperamenti frigidioris hominibus, vel ut condimentum in cibis, vel ut medicamentum in morbis præcipuè placeat, quos illi Romanos adhuc nuncupant. Eſt autem in maritimis Africæ locis planta ſatis frequens, ad binos ternoſve cubitos altitudine producta: cuius effigiem, ut in fictili obviam habui cùm ex Aegypto in Italiam contenderem, lubens exhibeo. Naſcitur caulibus numeroſis rotundis, iuncea ſanè ſpecie; non eâ tenuitate quâ pictor eam expreſſit, ſed craſſitie ferè digitali. Cùm nonnihil increvit, promiſſis è caulibus ramis ſylvoſior pariter atque elegantior evadit. Iis inciſis liquor emanat albidus, urentis piperis aut flammulæ acrimoniâ guſtantis linguam impenſiùs vexans. Folia promit, cùm temperatior anni conſtitutio, tenella, rara, vix menſtruam ætatem ferentia. Diceres cum Iliadis conditore,

ζεφυρίη πνείουσα, τὰ μὲν φύει, ἄλλα δὲ πέσσει

Imò ea res effecit, ut planta hæc â peritiſſimo Imperato, cùm ob ſucci conditionem inter Tithymalos referatur, tum ob foliorum tenuem rarumque proventum ἄφυλλος nominetur: quamvis non deſint qui eam Xabram aut Camarronum Rhaſis arbitrentur. Iam florem fructuſque præſtolabar, cùm diutiùs in mari ſævientis hyemis iniuriis victa planta ſuccubuit. Flores alias in ſummis caulibus albicantes producit, exſerto capitato tubulo inſignes, quibus dilapſis, incluſa membranoſo folliculo ſemina ſuperſunt. Caules ipſos iam arefactos, cùm opiparè victurum, ferculis condiendis Maurorum vulgus adhibere conſuevit.

FELFEL TAVIL. Piper longum Ægyptium.

Digitized by Google

Ad Cap. XXXI.

De Abſus.

EXigua hæc, ſed elegans planta, non eodem floſculorum decore prodit: quas & niuei producit candoris, & dilutiore flavedine lacteſcentes. Nec circa ſummum tantùm caulem; ſed etiam inter foliorum exortum diſpoſitos. Semen atro colore ſplendidum parvis includit ſiliquis cicerum æmulis, & caulem ſuum raris brevibuſque ſpinulis innocenter obarmat.

Ad Cap. XXXII.

De Seſamo.

E Cerealibus quoque veterum celebre potiſſimùm Seſamum, & Aegyptiis tum in cibo, tùm in medicamentis uſitatiſſimum eſt, quod cum reliquis frugibus, poſtquam arentes campos ſcatebris ſuis temperavit Nilus, celeri proventu ſurgens, ſiliquâ minimè fallaci cultorem ſuum locupletat. Folia caulem inferiùs circumdantia latiora ſunt, & profundioribus inciſuris ſerrata, ſuperiora verò integris oris anguſtiùs patentia. Florem educat magnitudine eximium, cuius folia reflexis labellis intus albida, exteriùs violæ colorem induta, tenuique reſperſa lanugine vigorem ætatulæ ſuæ produnt. Siliqua non quaternis tantùm, ſed quinis etiã ſeniſque lateribus anguloſa, ſtellatum occupans calycem, oblongum illud, pingue, flaveſcenſque ſemen incluſum cuſtodit. Cæterùm Seſamum, inquit Theophraſtus, veluti Eriſymum οὐδὲν ἅπτεσθαι δοκεῖ ζῶον, nullum videtur animal tangere, ob tetram ſaporis amaritudinem. Sed hæc de vireſcente ſcripſit Seſamo nobiliſſimus ſenex: non item eâ, quæ cœleſtis caloris operâ maturitatem ſuam adepta fuit. Oleum ſeminibus expulſum, κατ' ἐξοχὴν Zeid taib, id eſt, oleum bonum Arabes nuncupant.

Ad

Ad Cap. XXXIII.

De Culcàs.

COlocaſiâ, quam Colcàs nominant Arabes, ut nihil apud Agyptios notius, ita nihil inter Europæos βοτανοφιλούντας controverſiarum veluti ſenticeto aſperiùs obſeptum. Horum alii plantam hanc veterum Aegyptiorum fabam eſſe contendunt, cuius radicem Dioſcorides, Athenæus, Pliniusque, clariſſimi ſcriptores, Colocaſiam olim appellatam prodiderunt. Atque huic rei argumentum adſtruunt, foliorum in Aegyptia faba amplitudinem, quam Petaſo Dioſcorides, Plinius Perſonatæ foliis æquiparavit. Radicum item craſſitiem harundinaceis maiorem, quam antiquitùs, ut hodierni Colcas radicem, καὶ ὠμὴν, καὶ ἑφθὴν, καὶ ὀπτὴν. & crudam, & elixam, & aſſam, incolæ comederunt. Similes adeò facultatum temperamento, ſimiles in paludoſis Agypti locis proventu ſunt. Alii Colcas hodiernum Ari ſpeciem conſtituunt; non promiſcuè quidem, ſed illius, quod folia Theophraſtus cava & cum latitudine Cucumeracea obtinere ſcripſit. Quod Plinius inter bulbi genera retulit, Scyllæ proximum, foliis lapathi amplitudine, cuius radicem ob mollitiem Naturæ vel crudam comedi teſtatus eſt. Et deſunt Hercules Colcas illi hodierno tot notæ, quas conſtanter veteres fabæ Aegyptiæ tribuerunt. Nimirum arundinea, aſpera; & ut Theophraſtus loquitur, ἐπακανθίζουσα, Spinis ſubhorrida radix. Flos quàm papaveris amplior, & roſeo colore ſaturatus. Caulis quaternis in longitudinem cubitis productus, tum in huius apice triginta veluti loculamenta in orbem diſpoſita veſparum orbiculari fauo non diſſimilia, quæ prominentes leviter fabas complexa ſunt. At deceptos in his omnibus notis veteres fuiſſe non facilè mihi imponant recentiores. Scio fæcem ſuam habere ſeculum illud priſcum; ſed & hoc noſtrum obtinere ſuam ſpumam. Non vidi toto quod in Aegypto exegi quinquennio, vel florem, vel fructum, qui veterum Colocaſiam referret: ecquid propterea negem ullibi gentium reperiri? Paucis in villis iuxta Memphin, Heracleam, Peluſium, Alexandriam, conſpectæ ſunt à Proſpero Alpino, & à me, quas hic exhibemus ex Agypto plantas. Hodiernum quidem Agyptiorum Colcas, Arorum generi lubentiùs adſcripſerim, ſive plurium radicum concretione μακρόῤῥιζον, & ampliatum; ſive ſimplicius ſit, & bulbacea rotunditate στρογγυλόῤῥιζον appareat: potiſſimum

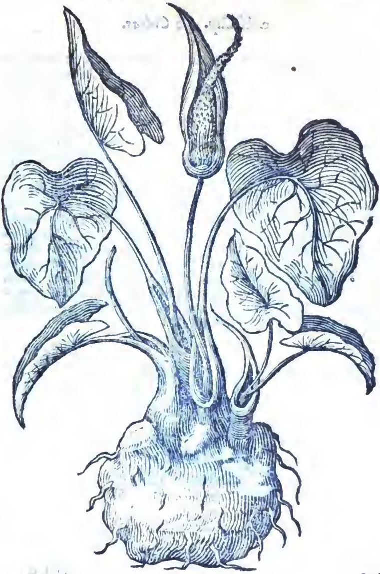
mùm bulbaceum hoc, quod radice, folliculo, fructu Aro montano, foliorum item immaculato virore, Aro vulgari par eſt. Nec facultatum ulla hìc contrarietas: languidior tantùm Ægyptio Colcas acrimonia, quam & montanum illud Arum coctione deponet univerſam: nec tamen hoc qualitatum leve deliquium ſpecierum diverſitatem parit.

Ad 33. *De Culcas florido.*

ÆGyptiis Colocaſiis hanc quoque ſubiungamus, quæ inopinato partu in Proſperi noſtri Alpini horto fæcunda, bulbaceo ventre prætumida, eximium cultorem ſobole rarâ, ſed caducâ pluſculum exhilaravit. Mirabantur illi Floræ candidati è ſterili nympha progerminantem caulem, aſparagi habitudine, teretem & in rectum emicantem, læto virore foliis circumpoſitis ſupparem. Apice in folliculum dilatabatur, â laxiore fundo ſenſim adſtrictum, qui biduî ſpatio in longum dehiſcens, inexpectatum curioſis oculis fructum expoſuit, non tam vulgaris Ari piſtillum, penicillumve, quàm Ari Aegyptii minoris thyrſum, aut Ariſari progeniē caudato imitamento exprimentem. Longitudine digitum minorem vixdum excedebat, craſſitudine macropiperis modum acquirebat, candido pigmento decorus, & femineis undique veluti rudimentis obſitus fuit. Cæterùm ut repentinus fuit exortus, ſic abortus. Iam enim triduum inter ſpectantium plauſus exegerat, quando lethali correptus marcore cum indumento ſuo periit, nihil cultori præter acre ſui deſiderium delicturus. Viſus & Neapoli, & Piſis hoſpes hic rariſſimus: ſed oſtendit ſe tantum terris, nec ultro eſſe potis. Cauſas cur in Aegypto nec florem nec fructum det, hæc velut iratâ Lucinâ producta planta, diligenter in Exoticis diſputat Proſper Alpinus; quem operæ eſt adire ipſum, ne aliena ſcrinia compilaſſe videar.

CO-

COLOCASSIA ÆGYPTIA Florida.

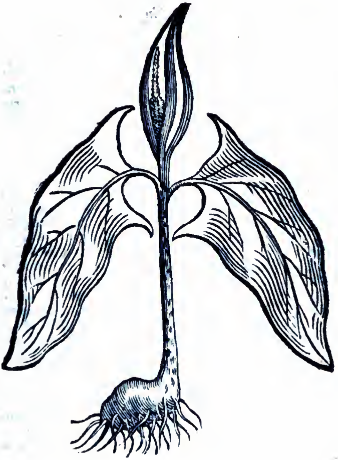
Ad

Ad Cap. De Culcas.

ARum hoc Aegyptium exiguum, & temperamenti harmonia, & partium omnium conformatione præcedenti Colocaſiæ cognatum, quidni huc inſeramus? quod in hortulo integerrimi viri Coſmi Nerii Venetorum Pharmacopæi cultum, ſæpiùs in urbe Cairo inſpexi. Radice fundatur bulbaceâ, nucis Ponticæ mediocris amplitudine, quæ fibris tenuibus, copioſis, in terram nutricem demiſſis, prompto germine ad vota coloni ſui properat. Caulem erigit altitudine ferè dodrantalem, albidum, crebris veluti lentiginibus maculoſum. Eum folia complectuntur bina numero, vix ab Ari habitu quicquam mutantia; non lacteis Ariſari venis inſignita, nec lituris nigricantibus ſugillata; ſed ſimplici cum nervulis viriditate decora. Caulis tandem paulò erectior in vaginam panditur membraneam, Ari involucro ſimilem, quæ paribus in longitudinem intervallis albis luteiſque radiis elaborata conſpicitur. Hac reclusâ fructus apparet, penicillo canino haud abſimilis, infernè ventricoſus, ſenſim tamen versùs apicem gracilior. Albo perfuſus eſt colore, ſed quem circumſparſa thyrſo ſeminea veluti inchoamenta non parum luteo ſuo obliterant. Qui fortè radices afferebat hortulanus, eas non minùs quâm Colocaſiarum edules, & acriùs etiam pervigilium Veneri ſuæ debentium opus promovere adſeverabat.

ARVM

ARVM ÆGYPTIVM minus.

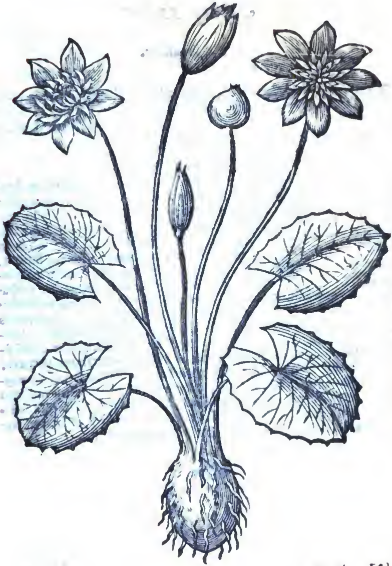
Digitized by Google

Ad Cap. XXXIV.

De Nufar.

INter Iridis Oſiridiſque complexus natum ſpecioſum illud Nuphar, Aegyptia Nymphæa, celebris vetuſtiſſimorum auctorum ſcriptis, Nilotica Lotus eſt. Eius hic effigiem, quæ compendioſo ambitu radicem, folia, florem, fructumque repræſentet, haud immeritò exhibendam arbitratus ſum. Proſper Alpinus eandem facit cum Europæorum Nymphæa. Differt tamen cùm á lutea maiore, quæ radices in longum porrigit, tum ab alba illa vulgatiùs cognitá, foliorum paulò cõtractiore magnitudine, & quod oras habeat levibus illis quidem, ſed latis inciſuris excavatas. Nervulis item copioſioribus pertexta: tum ſemina capiti papaveraceo incluſa, quàm vulgaris Nymphæa magnitudine conſpectiora poſſideat. Quæ res facilè priſcos excuſet Botanographos, qui Niliacam hanc á reliquis Nymphæis ſeiunxerunt. Qui florem, folia, radicem (prout nativâ magnitudine exſurgunt) curioſo dignatur aſpectu, Proſperi Alpini exoticis manum & oculos admoveat. Olim Aegyptiaci huius Loti flos, ut auctor eſt Heliodorus, triumphantium coronis intexebatur. Hodiè expreſſus floribus & capite contuſis ſuccus Saccharo miſcetur, quod Arabes Sarbet Nuphar appellant, inſigni tum refrigerandi tum humectandi vi præſtans. Sarbet autem à Serab vel ſerob deductum, communi nominis ſignificatu quodcunque poculentum denotat: ab his quoque Serapii & ſirupi vox, in uſum ſalutaris ſcientiæ profecta. Paratur Sarbet ſaccharo in aqua diſſoluto, quod evaporante ſupra ignem liquore, cùm ad eam ſpiſſitudinem rediit, ut concreſcere denuo frigefactum queat, remoto iam ab igne ſub concretionis initium ſenſim Nymphææ probè depuratus admiſcetur ſuccus: ea tamen moderatione adhibitâ, ut largiore humiditatis acceſſione coalitum non impediat. Eundem in modum ex limonum, citreorum, roſarum, & violarum ſucco cum ſaccharo Sarbet ſuum concinnant, cui lautioris fortunæ homines, ſub hyemem, aromata ſuaviora, ambramque permiſcent.

NYM-

Digitized by Google

Ad Cap. XXXV.

De Stratiote.

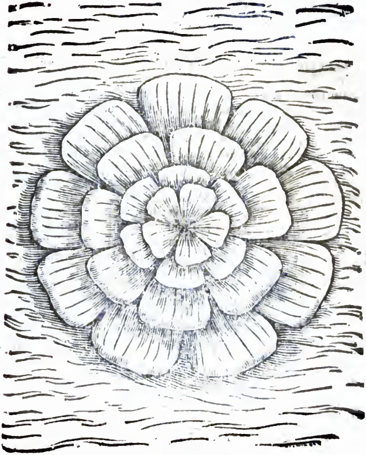
IAm ſexennium eſt, cùm ex Aegypto in Palæſtinam iter haberem adverſantibus navigationi ventis in Peluſiaco portu ſubſiſtens. Admiratus ex animo cultum amœnitatemque loci, omnia Nili ſui beneficio poſſidentis, quibus provocet, ut cum Marone loquar,

------ amœna vireta
Fortunatorum nemorum, ſedeſque beatas.

conſpexi in ſtagnantibus circa proximas villas aquis plantam hanc cuius Iconem Alpiniano Haij alem el maovi, id eſt, ſempervivo aquatico ſubiicio. Eam quoque veterum Botanicorum Niliacam Stratiotem eſſe, abundè notis omnibus confirmamur: quamvis foliorum lineamenta diverſam præ ſe ferant figuram. Hæc Aizoo quidem, ſed maiori illi, & arboreſcenti ſimilia diceres, ni maiora multò forent, pariterque latiora. Surrecta pleraque videntur, roſeoque conſeſſu ſtipata, & citra malæ ætatis diſpendium plicis in longitudinem rugiſque non ineleganter criſpata. Circa exortum, ut ſolet, anguſtiora folia, paulatim deinceps dilatantur. Extremorum altero non in acumen exeuntia; ſed reflexis leviter oris pluſculum diducta ſunt: cætera dilutiùs vireſcentia, verbaſci inſtar utrinque molliter hirſuta; quod in Icone pictor haud expreſſit. Flores cùm Peluſium tranſirem (præceps enim iam menſis Iulius erat) non obſervavi. Planta tota ſeſſili baſi Nilo incubat, & ut loquitur Anazarbeus, *ἐπινήχεται τοῖς ὕδασι χωρὶς ῥίζης.* innatat aquis citra radicem: quamvis radicum vicem demiſſa terram verſus tenuiſſima fibrarum veluti filamenta ſuſtineant. At nomen ipſum Stratiotis, potiùs ab eximia ſanandorum vulnerum efficacia, quàm naſcendi conditione ſortita fuit.

STRA-

STRATIOTES ÆGYPTIA DIOSCORIDIS.

Digitized by Google

Ad Cap. XXXVI.

De Papyro.

IMò hæc nobilis illa biblus, quæ vitæ humanitatem, ingenii præclara facinora, famoſoſque mortalium labores, victuris chartis memoriæ quondam poſteritatis reſervabat: quæ ante repertas fruges Aegyptiis alimentum, ſtragulas, navium contextum, vaſorum utenſilia, florem ad coronandos Deos, & calceos horum ſacerdotibus præbebat. Hodiè ob ſtrenuam incolarum inertiam, aliunde advectis chartis, Aegypto natales tantùm ſuos, non æſtimationem debet. Aſſurgit ab arundineis fibroſiſque radicibus circa Nili ſtagnantis ripas, caule numeroſo, triquetro, nòn rarò ſeptem cubitorum menſuram ſpecioſâ proceritate cùm æquante, tum ſuperante. Folia circa utrumque ſcapi extremum, inferiùs ampliora, Sparganii, Cyperive inſtar repanda; supernè minora, quæ radiatum veluti calycem innaſcenti jubæ ſubjiciunt. Plinius caulem in gracilitatem faſtigiatum, thyrſi modo cacumen includere ſcripſit. Theophraſtus ipſi κόμην tribuit ἀχρείαν καὶ ἀσθενῆ, comam inutilem, debilemque, ſi reliquis cum partibus in comparationem deſcendat. Vtrumque tamen obtinet. Nam & denſo tot ſtaminum ordine ſtipatum caulis faſtigium cæſariem exprimit, & circa ſummum hujus prominuli florei apices, quas pictor non adumbravit, obligatum circumplicatâ hederâ thyrſum effingunt. Radix velut in uſum ligni olim cedebat, ſic tomentoſa caulium medulla, in niveum reducta gluten, philyriſque porrò tenuiſſimis compacta, chartam virginem ſcriptoribus exhibebat.

Ad Cap. XXXVII.

De Cypero.

CYperi plures ſpecies, & antiquis cognitæ fuerunt, & recentiorum induſtriâ porrò indagatæ ſunt. Hinc præter radicum longitudinem & rotunditatem, foliorum latitudinem vel anguſtiam, ſaporis quoque tum amaritudo, tum dulcedo, odoris fragrantia, vel abſentia,

radi-

radicum item in cibis aptitudo vel ineptitudo, diſcrimen aliquod invenit. Sed rotundior ille, amplior que de quo hic Proſper Alpinus, potiſſimùm κυπείρου nomen univerſo generi tribuit: quem, ſi tam ſaporis acumen, quàm odori halitus ſuavitas commendet, non dubitant Antidotis miſcere valetudinis humanæ providi tutores. Dioſcorides optimàm Cyperi radicem innuit, quæ è Cilicia, Syria, Cycladibuſque petebatur. Plinius non ſine manifeſtâ intellectus confuſione Cypirum à Cypero diſtinguens, Aegyptium hunc, inter laudatos Cyperos infimæ claſſis eſſe ſcripſit: quod ipſum tamen eximiæ eiuſdem vires, & in obviis ſenſui qualitatibus præſtantia facilè convellunt. Vidi his quoque locis cū Abdelavi ſeminibus ſæpiùs venum circum ferri Cyperi minoris edules, & avellanæ magnitudine dulces radices, quas Arabes Hab el ſelim nominant. Plantam ipſam Aegyptiam Theophraſti Malinathallam, ſeu Anthalium Plinii arbitrantur: quamvis in amœno Veronenſium agro ſedem pariter natalem invenerit.

Ad Cap. XXXVIII.

De Chatè.

VVlgatius Abdelavi genus, & in cibis magis conſuetum, non rarò inſigni magnitudine adauctum in villis Aegyptiis deprehendi. Quâ parte ramo ſ[illegible] fructus adhæret, anguino flexu prius incurvatur, ſenſim deinde ventre gravido intumeſcens, versùs alterum extremorum denuò gracileſcit. Sulcis tenuibus in longitudinem interdum exaratus eſt, cortice molli, tenui, maturoque jam fructu rufeſcente; non eâ ſaporis gratiâ, ut lautiorum aliquis menſa ipſum dignetur. Liquor Batechæ el maovi ſenſim â maturitate colliquata intus medulla colligitur, quem perforato cortice effuſum, percolatum, ſaccharoque mixtum, æſtuantes avidè hauriunt, non ſine ventriculi, & jecoris evidenti noxa, ſi quis eum immodeſtiùs ingerat, ob refrigerandi, quâ pollet, vehementiam. Proſper Alpinus Herniam, id eſt, Hydrocelen ſiue aquoſum ſcroti teſtiūque tumorem producere, non ſine ratione ſcripſit. Frequentiſſimum alias hoc morbi genus Aegyptiæ plebi, ob Nili turbidioris vſitatum potum, cujus aquæ copioſo permixtæ nitro, quâ penetrando, quâ laxando, valetudinis hoc incommodum acceſſent. Sed & promptum eidem remedium eſt, adacto per membranas ſcroti & teſtium phlebotomo a-

quas

quas conceptas compreſſis hiſce partibus elidere, poſt temporis aliquod intervallum redituras: atque hæc paſſim in balneis publicis aguntur. Meliorem affectus curam per medicamenta inſtituunt Arabes, præmiſsâ tamen aduſtione per cylindrum lineum, circa cervicem & principium ſcroti adminiſtratâ. Sed hæc alibi explicatiùs perſequemur.

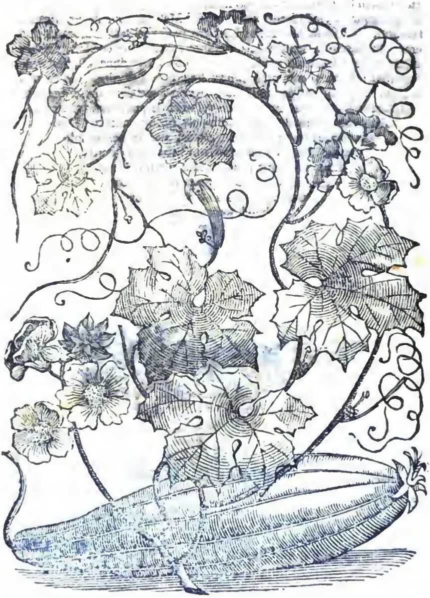
Ad Cap. XXXIX.

De Cucumere Aegyptio reticulato, ſeu Luffa Arabum.

ESculento cucumeri, quem Chatè nomine deſcripſit Proſper Alpinus, alterum addo, cibis quidem inutilem, partium tamen omnium elegantiâ ſpectatiſſimum. Arabs, in cuius horto propè Cairum urbem creſcebat, Luffam appellabat; mihi mirabilem ob plexum, quo ſemina incluſa circumdat, Cucumis Aegyptius reticulatus nuncupandus videbatur. Semina ad inclytum heroem Nicolaum Contarenum à me tranſmiſſa, in eius non ruſticæ, ſed plus quàm urbanæ Floræ amœniſſimo pandocheo, plantam dederunt, quam hic expreſſam contueare. Foliis induitur hiſpidis, fuſcam viriditatem pallore hinc inde diluentibus: diuiſuris inæqualibus profundiùs laciniata, Bryoniæ, vel Balſaminæ potiùs folia maſcula æmulantur. Florem educat amplum, ſpecie venuſtum, languidam flavedinem, ſtriatim inducto aureo pigmento largiùs circum oras ſaturantem. Idem ſtamina capaci ſinu plurima ſubmittit, quibus appendices grandiuſculos flaventeſque connectit. Cæterùm inſtructa numeroſis capreolis planta, quaquaverſum reptabunda, proxima quæque cincinnis ſuis implicat: fructum promit ſemipedalem, ab anguſtò collo paulatim laxiùs tumente ventre gravidatum, ſuperficie modò lævior, modò tuberculis paſſim verrucoſior. Cortice velatur tenui, ex obſcuro virore pro maturitatis gradu plus minuſve flaueſcente. Eum vel nulli, vel tenues ſaltem excavant ſulci: in longitudinem tamen atris lineis eleganter inſcriptus, à colli principio ad vmbilicum veluti centrum ſuum commeantibus. Cùm fructus benè maturus, cortice remoto, innumera in conſpectum veniunt albicantia filamenta, ſuccoſiore medullâ ſtipata: miro adeò ordine contexta omnia, ut planè fateri neceſſum ſit, non eſſe hoc rude, & tumultuarium opus; ſed quod egregius artifex cogita-

gitaverit priùs,quàm fecit. Idque evidentiſſimum evadit,cùm quis tabefactâ jam pulpâ ſimplicem plexum inſpicit. Sinum plexus hic triplicem efformat in longitudinem, in quo ſemina copioſa, candida, cortice nonnihil inæqualia, lacteſcente verò medullâ Melonum æmula junctim aſſervantur. Vſus huius fructus barbaro poſſeſſori ſatis exploratus non erat. In balneis tamen publicis, dempto cum ſemine cortice, plexum filamentorum ſucco ſuo madidum tergendis corporibus adhiberi confirmabat; quorum cutem Morphæa fœdæque vitiligines inſederunt, malum Aegyptio vulgo familiare. Reticulum ipſum qui diligentiùs tractaverit, lini macerati nerveis veluti fibris præditum agnoſcet. An igitur, quemadmodum Aethiopes, & Indi, authore Theophraſto, è laniferis arborum pomis, aut Arabes (ut ſubjungit Plinius) cucurbitis in arboribus genitis, lina parabant; ita ex hac plexu decenter a refacto malleo ſtupario contuſo corticatoque ſimile fieri potuerit haud negaverim.

LVFFA ARABVM, ſeu Cucumis reticulatus Aegyptius.

Digitized by Google

Ad Cap. XL.

De Neiem el Salib.

GRamini crucis, ſtellatum hoc Aegyptium adjungo, non minùs elegantiâ, quàm viribus, generiſque ſocietate eidem cognatum, quod circa Heracleam oppidum ſive Roſſetum primùm conſpexi. Aſſurgit altitudine pedali, culmo rotundo, geniculorum aliquot internodiis diſtincto, circa quæ anguſta ſatis, & in acumen attenuata folia producit. Fulcitur radice firmâ, candicante, & ipſa geniculis aliquot, quæ pictor haud delineavit, nodoſa; ſubdulci quadam acrimoniâ guſtum perſtringit. Calami in quinas ſenaſque paniculas dirimuntur, longitudine diſpares, Iſchæmo gramine breviores quidem, ſed longè denſiores. Averſâ facie in longum excurrente validâ carinâ, & porrectis à latere ſtaminibus muniuntur, quibus ſquamatim compactilis ſpicea florum congeries, virore flaveſcente renidens ſuperiùs inſtrata eſt. Congenera itaque hæc gramina ſunt. Nec mirum ullum, in ſtellas aliquid abire poſſe, quum crucem tulit. Vſum item medicum eundem obtinent: quamvis calculis intra veſicam duratis ſtangendis vires pares non poſſideant. Qui lapidoſum aliâs veſicæ ſynagma citra ſectionem eduxerit, ut alibi Proſper Alpinus ſcripſit, in magna Aegyptiorum Mēphi, quamvis curioſè inquiſiverim, neminem deprehendi. Hominem tamen religioſum â monte Sinai, calculos extra veſicam in urethrâ ſubſiſtentes, compreſsâ ſuppoſito digito veſicâ, & meatu urinario per immiſſum anſerinę pennæ tubulum validè inflato, eoſdem extrorſum propuliſſe, ab ægris ipſis acceptum ſatis & cognitum habeo.

Digitized by Google

GRAMEN STELLATVM ÆGYPTIVM.

Digitized by Google

De Scorſonera Orientalis.

SElectioribus Orientalium plantis hanc etiam accenſeas licet raram nobilemque Scorſoneram, in Palæſtina ac finitimis Aegypti naſcentem: cuius ſemina ad Illuſtriſſimum Nicolaum Contarenum à me curata, ſub tam ſplendido cultore dicam, an floreæ voluptatis promo, alteroque huius ſeculi Alcinoo felici partu germen exoptatum excluſerunt. Radice ſuſtinetur, ut reliquæ Scorſoneræ ſolent, longa, ſimplici, quæ pollicis craſſitudine vix diductior, crebris rugis ſulcatum corticem atrore quodam obfuſcat. Candida tamen intus eſt, quumque recens, lacteâ ubertim alimoniâ diffluit. Exſurgit à radice caulis ſingularis cubitum altus, gracili quidem habitudine, ſed firmâ, quem circumſtant rara, oblonga, gratum virorem cæruleo cœleſti permiſcentia. Horum inferiora latiora ſunt & ampliora, circum oras leviter ſinuoſa, tum quinis in longitudinem exeuntibus nervis diſtincta, ſuperiora magnitudine & æquatis ſenſim oris contractiora cernuntur. Cauli flos inſidet pulcherrimus, ſuaviter odorus, ſcutati nummi ambitu dilatatus ſaltem hyemem aſperiorem expertus non fuerit. In eo duplex foliorum ſeriés in ſtellam radioſve digeſtorum, quæ candorem ſuum purpuræ miſcent. Circa umbilicum ſaturatior purpuræ ſplendor eſt, è quo per longitudinem foliorum ad extrema leviter ſerrata, coloris eiuſdem crebræ lineolæ ducuntur. Erigitur ex umbilico floris tutulus purpurâ ſuâ decorus, â baſi verſus cacumen frequentibus plicis adſtrictus. Hunc circumſiſtunt ex intervallis duodena, vel etiam plura vallorum ſtatumina, ex cæruleo nigricantia, quorum extremum aureis capreolis utrinque retortis exornatur. Flori calix ſubiicitur oblongus ſquamatimque compactus, quo ſemina pariter oblonga molli potiùs copioſâque lanâ, quam pappo involuta reconduntur. Cęterùm, plantam ipſam Europeis Scorſoneris alexipharmacâ virtute minimè ſecundam eſſe, crebris graviſſimorum hominum experimentis abundè patefactum eſt.

Digitized by Google

SCORSONERA ORIENTALIS.

Digitized by Google

De Datura Ægyptia.

SOlani varias ſpecies paſſim in Aegypto obſervare datur: nimirum Somniferum illud vulgatius, quod à baccarum forma nonnullis στρύχνον μελανόκαρπον dicitur: tum alterum Fruticoſum, quod Stychnodendrum, & Amomum Plinio nominant: tertium item pomiferum, diligentiùs in hortis excultum, cuius fructus oblongus, durus, ob ſuavitatem inter cibos Aegyptiis receptiſſimus: quartum denique, de quo paucis hoc Capite Proſper Alpinus, cuius fructum ex communi ſententia, Nucem Methel, plantam ipſam verum Dioſcoridis Stramonium, pronunciat. Viri Clariſſimi, ad ſeminis vim deliram pariter ac ſtupefactoriam reſpicientes, Solanum maniacum Theophraſti, & Hippomanem Crateuæ nuncupant, ab Aegyptio vulgo Datura vel Tatura appellatur. Ramum eius, quem in Exoticis iamdudum expreſſit Proſper Alpinus hic quoque ſubiiciemus: Eum ab Illuſtriſſimo Nicolao Contareno acceptum, tanti fecit vir humaniſſimus, ut plantam hanc tam eximii Mecœnatis nomine Daturam Contarenam vocaverit; probè ſibi conſcius, eam decentiùs, quàm olim titulis Regum flores, hoc nobiliſſimo nomine inſcribi,

Quod non imber edax, non Aquilo impotens
Poſſit diruere, aut innumerabilis
Annorum ſeries,

ut lyrici verba ſeriò uſurpem. Fundatur itaq; Datura longâ craſſaq; radice, quæ ſubrubro perfuſa calore, odorantium capitibus gravedinoſum Meconii halitum inſpirat. Surgit ab ea caulis ſingularis; ſed amplus, ramiſq; plurimis porrò diremptus. Vidi quaternis, quiniſq; ferè cubitis adultum, totum rotundo ſchemate, violæ obſcurioris ornatu ſplendidè coloratum. Folia longis pediolis inſiſtentia, virorem ſuum nigredinis aliquâ miſturâ obſcurant: quorum inferiora producta ampliùs, magiſque dilatata, variis utrinq; diviſuris inæqualiter exaſperantur. Florem producit, non vulgaris elegantiæ ſpecimen, unicum odoræ ſuavitatis in tota plantâ compendiũ Hunc dentato calyce enixum, ab anguſtiore cervice, medioque turgidulo ventre, tubuli inſtar ſenſim diducit. Foliis conſtat modò ſimplici, duplici modò, imò & triplici: quamvis hoc alterius additamentum videatur. Externâ facie purpuræ decorem induunt, internâ lacteo candore largiùs perfuſi flores: omnium hoc proprium eſt, ut reſupinatis labris in lacinias aliquot dirimantur, quæ retortis ſenſim oris collectæ, velut in caudas attenuantur. Fructum edit plus minuſve rotundum, ſpinoſo horren-

tèm cortice, nonnumquam innoxiâ ſcabritie æquabiliorem, qui ſemina copioſa, flaua primùm, tãdemque palleſcentia complectitur, quorum tantùm rudimenta dempto cortice pictor in icone repræſentavit.

H DA

Digitized by Google

DATVRA ÆGYPTIA.

Digitized by Google

De Hyoſcyamo albo.

HYoſcyamus albus Aegyptius, quem vulgari diſſimilem planè figurâ tradidit Proſper Alpinus, ipſus idem eſt, cuius hîc effigiem ex eiuſdem Exoticis depromptam exhibemus. Naſcitur cum Hyoſcyamo luteo iuxta Pyramides Aegyptias, non minores illas, (quarum plures viſuntur) ſed maiores tres circa Memphin urbem conſpicuas, immenſi laboris opera, & quæ non vanè Plinius regiæ pecuniæ vanam & inutilem oſtentationem iudicavit. Exoritur à radice plerumque ſimplici, per fibras tamen craſſiores variè diditam, caule ſæpius unico, nonnunquam geminis ſurrectis, gracilibus quidem, ſed firmis. Hi pluribus deinde ramulorum brachiis multiplicantur, quibus mollis inſperſa lanugo canitiem ante ſenium addit. Per caules hinc inde ſparſa ſunt folia oblonga, ex mediocri latitudine in acumen deſinentia, vulgaris Hyoſcyami foliis longè minora. His pariter ex denſatâ veluti lanugine albicans tomentum, à pictore vix exprimendum, inſtratum eſt, oræque crebris inciſuris, dentium æmulis, propè medium imumque caulis, ſerratæ videntur. Flores circa ſummos caules, è caliculis ſuis emergunt, paulatimque ab anguſta cervice latiores, quina labella blandum in riſum diducunt. Exteriùs ſimplici candore nitens; interiùs admixtâ rubro flavedinis portione variegati. Dilapſis floribus, calycis hæredes ſemina ſuperſunt, alba, & puſilla; ſed quæ humorum, ac potiſſimùm ſanguinis impetum per venas uteri, ventriculi, pulmonum, efficaciter coercent: dolorem item meningum, pleuræ membranæ, tum coli inteſtini graviſſima tormenta, mitigant.

HYOSCIAMVS ALBVS ÆGYPTIVS.

De Myrobalano Chebulo.

MYrobalanos ſi non invenere primùm, ſaltem vetuſtioribus Græcis incognitos, primùm Europæis patefecerunt Arabes, ſive eos ipſi poſſiderent, ſive aliunde facto cum exteris commercio reciperent, atque in uſum artis Medicæ transferrent. Qui Aegyptum hodiè incolunt Arabes, cum aliis mercibus per ſinum Perſicum & Erythræum advectos, ab Indis Orientalibus nanciſcuntur. Errant qui tot myrobalanorum genera unius arboris fructus arbitrantur. Quamvis enim tam arbores, quàm myrobalani ipſi habeant, quò prunis conferri poſſint; ingens tamen in foliis diſcrimen, cum alia lauro, perſico alia, alia ſalici, ſorboque comparentur. Sed maior è myrobalanis Chebulorum æſtimatio, quos è Biſnagar, Camboia, Bengala navitæ frequentiùs advehunt. Horum arborem in Cayro urbe non procul à vico Veneto, in Beii cuiuſdam Turci viri atrio ſæpiùs inſpexi, quem horti præfectus Dileg el chabul nominabat. Rami ab eo decerpti effigiem, accuratè ſatis delineatam, hîc contempleris. Adoleſcit autem arbor ſpecioſa magnitudine, pruno vulgari longè conſpectior, cortice lævi & pallidulo, materia verò caudicis albicante, nec inſuaviter odoratâ. Ramos exinde porrigit denſos, longitudine proceros, ad flexum ut obſequentes, ſic contra vim externorum contumaces; in latera potiùs ſparſos, quàm in directum exeuntes. Spinis armantur longis, peracutis, firmis, perennantibus, quorum horridum agmen adſita propiùs folia plurimùm obumbrant. Horum verò bina communi petiolo inſidentia coniunguntur, à preſſula rotunditate obtuſiùs acuminata, nihil Perſicæ foliis, (quæ vulgò chebulis tribuuntur) figuræ cognatione devincta. Craſſitudo illorum mediocris eſt, è quibus quæ ſitu inferiora, ſuperioribus eiuſdem rami maiora ſunt, intactis oris, ſecus quàm in Prunis & Armeniacis obtinet, nullas inciſuras admittentia. Fructus Chebulis Indicis ſimillimus exiſtit, eximiâ magnitudine, à tenui cervice anguloſum in ventrem diductus, & ex atrore quodam rubens. Medium eius nucleus obtinet oblongus, ſtriis & canaliculis elaboratus, cuius ſucculenta circumfuſa caro, non iniucundo ſapore palatum afficit. Cæterùm ſaccharo conditos hoſce myrobalanos Byzantium mittebat poſſeſſor, quorum vires caput, & ventriculum, quà purgandi, quà corroborandi, non immeritis laudibus extollebat.

MY-

MYROBALANVS CHEBVLVS AEGYPTI.

De Caſſab el darrir'.

Huc referre libet plantam Caſſab el darrir' dictam, quam Lib. 2. Cap. 7. Exoticorum, ſic deſcribit P. Alpinus. *Naſcitur hec planta, ut relatione accepimus, in Aegypti locis humidis; etſi nos eo tempore, quo in ea provincia morati ſumus, planè latuerit; non minus etiam in Iudaa iuxta lacum Geneſareticum vocatum, & in Syria multis locis. Semicubitalis, & amplior frutex eſt, ferens ab radice caulem longum geniculatum ferè ex toto rotundum, cavum intus habentem medullam albam ut Sambucus colore fulveſcentem, ex eoque ex oppoſito ramuli exeunt recti geniculati, è quibus geniculis in cauliculo utrinque duo ramuli exeunt ſubtiles flores ferētes magnitudine, & figurâ florum in lutea Lyſimachia, à quibus ſuccedunt parvi folliculi, oblongi in acutum deſinentes, nigri, ſemen nigrum, & minutum continentes; folia verò bina in ſingulis caulium geniculis utrinque èx oppoſito poſita cernuntur, oblonga, lata, inferius in acutum deſinentia, ſine petiolis adharentia, cernuntur Lyſimachia foliis ſimilia, ſed minora tamen. Radix eſt craſſa, longa in acutum terminans. Hac planta videtur ſimilis ex toto lutea Lyſimachia. Caules iſtius planta craſſiores non ſuperant craſſitiem digiti minoris intuſque cavitatem plenam habent medullâ, ut in Sambuco, quibus caulibus ſicceſcentibus medulla ipſorum plurimum ſiccata, ut calami cavi evadunt fulveſcunt colore, ſunt geniculati, facile franguntur, intuſque habent medullarem ſubſtantiam albam; qua in ore agitata lenteſcit, inodori ſunt, vel exigui admodum, neque ingrati, praſertim radix: lignum cum aliquanta acrimonia eſt amarum. Quibus notis ex toto caules ji craſſiores cùm conveniant cum Calamo aromatico a Dioſcoride deſcripto, haud injuriâ omnes Aegyptii & Arabes jis caulibus, calamis ferè ex toto ſimilibus pro calamo aromatico uſi ſunt, ac vel etiam nunc utuntur. Hoſque calamos appellant Caſsà el darrir: ubique locorum medicis officinis venales reperiuntur.*

In Italia, Germania, Gallia, & in aliis provinciis non pauci Medicorum, & Pharmacopaorum, mordicus tenent hos caules eſſe legitimum calamum, ad medicina uſum recipiendum. De quo cum accuratè ſcripſerimus in Quinto libro de Medicina Aegyptiorum ultimò edito, nihil hîc aliud hic dicemus.

CAS-

CASSAB EL DARRIR.

Digitized by Google

De Ab el moſch, ſeu Moſch Arabum.

PLanta ſeminis odorati fragrantiâ Moſchum provocans, inter Aegyptios hodiè ſatis nota, Ab el moſch, & ſimpliciter Moſch, non Bel moſch, ſemen autem aſpiratione adaucta Hab el moſch, granum moſchi ab Arabibus nuncupatur. Surgit à radice multiplici copioſis quaquaverſum venulis diffuſâ, caule ſingulari, amplo, ſurrecto, cubitalem menſuram altitudine conſueta facilè ſuperans, qui iuxta cum ramulis ſuis rotundus, ab ipſa protinùs infantia, albicantibus veluti pilis hiſpidus caneſcit. Folia impari magnitudine, ad contactum aſperæ, Bammiæ foliis non tantum majora; ſed profundioribus etiam laciniis circum oras & frequentibus ſinuoſa. His flores ſuccedunt aureâ flavedine decori, quinis in ſtellam diviſis foliis radiantes, productis ſinu ſtaminibus appendices aureos adjungunt. Floribus tandem fato rerum cedentibus ſeminum cuſtodes capſulæ ſeſe proferunt, rotundum ambitum inductâ nigredine obfuſcantes: in quibus illa tenuem ſuaviſſimumque ſpiritum prodigè exhalantia ſpermata conſervantur: puſilla quidem, ſed compacta, quæque in ſinum utrinque recurvata, levi amaritudine guſtantium linguam imbuunt. Quis uſus eſſet gratiſſimi ſeminis, haud ſatis compertum erat barbaris hominibus, qui id ſæpiùs, & copioſè mihi deferebant. Hoc interim abundè conſtabat, ſeminis leviter exſiccati pulverem Caovæ miſceri, ut roborandi capitis, ventriculi, cordiſque maiorem acquireret efficaciam. Sarbetis etiam intemperari ſalubri effectu, ab iis, quibus ſumptuum tenuitas ambræ moſchive uſum denegavit. Alii muliebribus impliciti curis, ſemina contuſa veſtibus intra bombacem infarciunt, ut ſuavi illo, ſi quis

Putor inhæreſcit membris, reprimatur odore.

BAMMIA MVSCHATA.

Digitized by Google

De Braſsica ſpinoſa Aegyptia.

EXimiam, aculeiſq; ſuis armatam plantam à P. Alpino Lib. 2. Exotic. Cap. 10. Braſſicæ ſpinoſæ nomine deſcriptam, non immeritò hîc inſerimus. De qua hæc tradit. *Alias cùm in Aegypto eſſem credidi Braſſicam ſpinoſam uſq; ex Aethiopia delatam fuiſſe, ſed cùm à quodam ſtirpium ſtudioſo audiverim ſponte natam, & in Aegypto, & Iudea, & in Syria conſpectam fuiſſe, in eam veni ſententiam; iſtam plantã Aegypti, & conterminarum provinciarum eſſe propriam. Hanc dum viridis eſt, decoctam ex aqua Indigenæ comedunt. Mihi etiam poſtea quam ex Aegypto patria reſtitutus Venetiis ad medicinam faciendam commorabar, ex ſeminibus ab Aegypto procuratis, hæc planta, & nata, & feliciter aucta eſt, atq; eò uſque etiam, ut flores produxerit, fructus verò perficere non potuit. Hæc planta creſcit cubitali altitudine, et ampliori etiam, multis ramis ab una radice fruticans, longis, rotundis, mollibus, braſſicæ colore craſſis, & firmis, à quibus innumeri alii cauliculi exeunt in alios ramulos, plures angulos ferè facientes, diviſi: in cauliculorum ſummitatibus fiunt plures tenues albæ ſpinæ, acutæ, juxta quas floſculi fiunt hyacinthi floribus ſimiles in rubrum albicantes, quorum unus ſolum in ramo ſingulo viſitur; à quibus fiunt fructus rotundi parvi, ciceris fructuum magnitudine, in acutum deſinentes, qui dum recentes ſunt guſtui non videntur injucundi ſed ſiccati lignoſam duritiem, et duram contrahunt; intùs colore albicant, & exteriùs flaveſcunt. Hæc planta eſt foliacea, ut braſſica, multa folia ferens ab radice, & à caulibus, longa, craſſa, braſſicæ foliis ſimilia, quæ dum viridia ſunt videntur ſimilis ferè ſaporis, et guſtus eſſe. Folia ut dictum eſt, dum vireſcunt decocta ex aqua, aut jure gallinacea ferculi modo comedunt, atq; etiam non minùs cruda itidem folia cum ſale. Mihi ignotum eſt, an apud ipſos alios uſus habuerit.*

BRASSICA SPINOSA GYPT IA.

De Lupino Aegyptio Sylveſtri.

HEracleam ſive Roſſetum Aegypti tranſiturus, circa ſepimenta villarum non uno loco natam hanc, cuius adumbratum ramum vides, plantam obſervavi. Eam non dubitavi Lupinum Aegyptium ſylveſtre appellare, cùm ſatiuo illi, quod flore è caruleo purpuraſcente præditum, reliquâ habitudine fructuque cognatum deprehendiſſem. Alii rectè Lupinum Arabicum nominarunt. Nec ambiguum ullum eſt, in finitimis etiam Aegypto provinciis gigni, & Arabes per hoc ſeculum, mutatâ rerum memoriâ Aegypti incolas eſſe. Proſper Alpinus in Exoticis Quinquefolium ſiliquoſum appellat, ſemine ad Illuſtriſſimo Nicolao Contareno accepto, cuius munificentiâ, quemadmodum Alpini noſtri ſcripta in famam & ſeculum abierunt, ita felices Ponæ labores, & Clariſſimi Bauhini monumenta lætiùs vernant, quàm prata ipſa, ut cum Lucretio dicam,

quando ſpecies patefacta eſt verna diei
Et reſerata viget genitabilis aura Favoni.

Iam erigitur Lupinus hic à tenui, rectâ, parumque fibroſa radice, caule ſingulari: quique pedali altitudine ſurſum emicans, infernè luteus, ſuperiùs gratiore viriditate rotundam mollemque ſuperficiem colorat. Folia producit, cùm magnitudine, tum ſpecie diverſa: quorum quæ minora ſunt, trifolii faciem exprimunt, tenuibus petiolis ſubnixa: quò verò propiùs cacumen accedunt eò denſiora naſcuntur, & caulem undique proximo conſeſſu cingunt. Ampliora folia caulis inferiora potiſſimùm & media occupant, longiùs ab eodem recedentia. Pentaphyllum vulgatius æmulâ figurâ præ ſe ferunt, quin-s laciniis altè diviſa, quamvis integræ oræ nullis inciſuris dentatæ conſpiciantur. Iuxta ſuperiora & in apice caulis, inter foliola facie triphylli prædita, ramuli exeunt, non ſedecim tantùm, ſed plures numero, interdum etiam pauciores, longitudine pariter inæquales. Eorum ſinguli florem exhibent, tenui viridique calyce fultum, non uno, ſed quatuor foliorum concurſu productum. Aſſurgunt gracili, ſed in longum porrectâ cervice inter ſe disiuncta folia: paulatim deinde ampliata, duobus veluti ſegmentis, currente per medium obſoleti coloris lineola compinguntur. Circa cervicem exortumque ſenſim violaceo colore imbuuntur, reliquo tamen corpore ſuaviter olida, lacteo nitore candent. A producto flore virgula protenditur, quæ rurſum flabelli inſtar quinis ſeniſque ſtaminibus, ſpadiceo colore tinctis dividitur, quibus aurei tandem appendices annectuntur. Inter ſtamina ſingulari pedamento ſiliqua dependet, teres, exilis, utrinque in acumen attenuata, quâ ſemina perexigua, rotunda, nigricantia Lupino ſatiuo qualitatum diſpoſitione cognata, ſeruantur.

LV-

Digitized by Google

LVPINVS ÆGYPTIVS SILVESTRIS.

De

Digitized by Google

De Sinapi marino Ægyptio.

NOn vegetabilibus, ſed numinibus olim Aegypti annumeratum Sinapi marinum Lib. 2. Exotic. Cap. 19. hunc in modũ P. Alpinus expreſſit. *Plantam nobis ex ſeminibus ex Aegypto delatis natam in horto habuimus, quæ ex una radice longa, gracili, lignoſa, alba, caule unico, vel duplici, aſſurgit, rotundo, rubeſcente, pingui, macropiperis craſſitie obliquè ſurſum, & non rectè in aëre acto; qui hinc inde inæqualibus intervallis fert alios cauliculos in apice habentes flores cæruleos, ut in leucoiis parvos, à quibus defloreſcentibus, ſuccedunt ſiliquæ parvæ, tenues, oblongæ, in acutum deſinentes, quæ habent minuta ſemina rotunda, guſtui accerrima, ad rutæ odorem inclinantia. Folia hæc planta habet pauca, longa, & lata, utrinque foliolis oblongis, ordinatis, quinis, Senecionis, aut cinerariæ modo crenatis, craſſis, pinguibus, & ſuccoſis, Erucæ colore, & quandoque rubeſcentibus. Tota hæc planta valdè acris eſt, & ad erucæ odorem aliquatenus inclinare videtur. Similis nobis viſa eſt eruca marina Myconi, ſed tamen ea non eſt, quoniam habet folia majora, & nihil in guſtu amaritudinis præbet, ſed ſolùm acrimoniam, quæ non rutæ eſſe videtur, ſed ſinapi, & cùm cætera notæ à Sinapi ſilveſtri non abhorreant, Sinapi marinum eſſe idcircò credidimus. Neque Chebule etiam Serapionis eſſe poterit, cùm non habeat ſaporem ſalſum ſimilem nitro, qualem ſaporem Chakilen habere, ex Abice Serapio expreſſit. Calida hæc planta, et ſicca tertii ordinis ex valida acrimonia meritò eſſe videtur, omniumque maximè ſemina, quæ ob id erunt efficaciſſima, trita ex vino epota ad movendam urinam, quò nimirum craſſos humores incidant, extenuant. Audio etiam dari aquam ſtillatitiam ex tota planta prolectam ad movendam urinam, darique etiam ad flatulentos dolores, quamcunque corporis partem diu vexantes. Nonnulli folia, & germina, in acetariis edunt, atque etiam decocta ad frigidum ſtomachum roborandum.*

SINA-

SINAPI MARINVM ÆGYPTIVM.

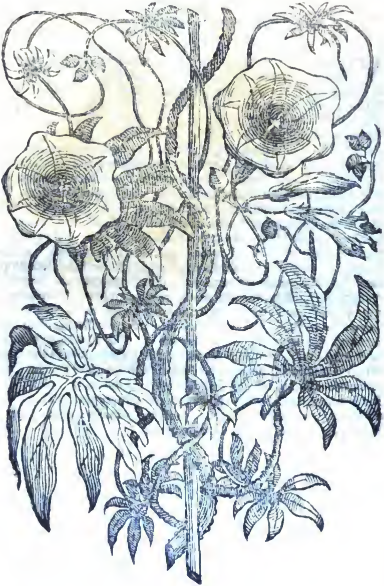
Digitized by Google

De Convolvulo Aegyptio.

Vix cultior in Aegypto hortus eſt, cui non ornamentum commodet Alexandrinis tapetiis conſpectius, elegans hæc planta, quam amœna potiſſimùm ſpecie ducti Om el heſſen, matrem pulchram Arabes nominant, Helxines ſive convolvulorum ordini, à Proſpero Alpino rectiùs adſcripta, quamvis rudiuſculè expreſſa. Fruticat à radice lignoſa, longa, fibrataque, cortice pallido, nodulis innumeris ſcabro, quorum opera facili reptatu, adminicula omnia tranſcendens, quocunque trahes retrahesque ſequetur. A caudice virgulæ exeunt numeroſæ, & lentæ, ſive umbraculum mediteris, hortenſemque ſcenam, ſive conchyliatis omnibus & belluatis venuſtiora parietum peripetaſmata cogites, prompto flexu ductoris arbitrium admiſſuræ. Folia longulè productis petiolis inſiſtentia, lætoque virore grata, ſeptenis laciniis profundè diſcriminantur, quarum inferiores additamenta quoque ſua nactæ ſunt. Sed præcipuum plantæ ornamentum flos eſt, quem fœcundo partu non ſemel quotannis producit. Is vulgatis convolvulis amplior, ſimplici folio è calyce propellitur. Collectus primùm contractusque, donec reſupinis oris, ſi non ſuavem naribus halitum, ſaltem amœnam oculis cærulamque purpuram largiter explicet, radiato foliorum emblemate conſpicuus. Sinum obſcurior inumbrat color, in quo brevis exſurgens columella, lepidum caput innumeris ſtaminulis & appendicibus onerat. Flos diſcuſſis umbris à ſole expergefactus ſeſe dilatat: eodem in meridie inclementiùs radiante, collectis oris connivet: abeuntem ad Heſperios ſolem, biulcis denuò labellis blandè ſalutat, reliquo deinde noctis nemini copiam ſui facturus. Tandem emerito flore capſulæ ſeſe proferunt, lini capitula æmulantes, in quibus terna vel quaterna ſemina, orobi magnitudinem haud ſuperantia, fuſca, leviterque lanuginoſa reconduntur.

K CON-

CONVOLVVLVS ÆGYPTIVS.

Digitized by Google

De Maro Ægyptio.

NOn omittenda hîc uſu multiplici nobilis planta, quam inter exotica Lib.2.Cap.20. Mari Aegyptii nomine ſequẽtibus deſcribit P. Alpinus. *Naſcitur in Aegypti locis ſiccis & ſqualidis juxta ædificiorum rudera planta quædam odorata, quæ caulem unum ab radice promit cubitalem, & ampliorem etiam, geniculatum colore albicantem, ex geniculis utrinque folio longo, craſſo, hormino Sylveſtri, & magnitudine, & figura proximo, inodoro, ac ferè inſipidi ſaporis ſiccantis cum quadam levi adſtrictione, & lanugine alba, adeò ut ex ſingulis geniculis duo folia cernantur, æquè ex oppoſito poſita: & hoc obſervatur in parte inferiori ipſius caulis, in parte verò ſuperiori ſcilicet, à medio cauli ſupra utrinque ex geniculis exeunt una cum foliis ramuli graciles, breves, quadrati, qui utrinque in geniculis ferunt flores albos, Sclareæ ſeu herba Sancti Ioannis floribus quam ſimillimos, qui unà cum ſuis foliolis gravem odorem, prævalidum, reſpirant, non tamen ingratum: quibus ſuccedunt in ſuis parvis thecis oblongis ſemina parva, rotunda, braſſicæ ſeminibus ſimilia, acutum odorem reſpirantia. Cauliculorum omnium cimæ cum foliis, floribus, et cauliculis ſunt admodum odorata. In umbra ſiccata ſervantur ad uſum veſtium. Illis enim inſerta ipſas tuentur a teredinibus atque odorem gratum inducunt. Siccati verò ſi cauliculi validum odorem in ſuaviorem mutant. Vnde flores, & ſemina calefacientis ſunt facultatis, digerentis, & reſolventis, uſumque folia, ſed præcipuè cimarum ad dolores frigidos, & flatulentos ex vino decocta, atque dolenti parti appoſita, mirificum præſtant; Item foliorum ſuccus ex aceto & melle ad pannas ex facie delendas præſtat.*

Digitized by Google

MARVM ÆGYPTIVM.

Digitized by Google

Ad finem Cap. 43.

HIc explicit Proſperi Alpini de Plantis Aegyptiis labor, quarum ſelectiores,& quas Europæis minùs obvias exiſtimabat,huc præcipuè reduxit. Paucæ ſanè videbuntur, & quarum pars magna tranſlatis ſeminibus in nobilioribus Italiæ hortis hoſpitata fuit. Imò paucas eſſe fateor,ſi veniant in comparationem earum,quas oculis uſurpare non licuit, quum praxeos Medicæ curis impliciti, neuter noſtrum ſerio ſtudio huic rei vacare potuerit. Denique paucas eſſe neceſſum eſt, quas ut iam ante ſcripſi, paucis in locis, & plerumque velut in tranſitu vix conſtantibus oculis peregrinantes notamus. Quò laudabilius eorum inſtitutum eſt, qui digna curioſis ingeniis libertate ſecuri, minima omnia maximaque determinatis locis obſervando, rem herbariam utiliſſimis acceſſionibus auxerunt. Fecit hoc in Baldo ſuo, Apolline hoſpite digno Helicone, vir integerrimus Ioannes Pona: fecit idem in Veneto littore Antonius Donatus, optimus & humaniſſimus Pharmacopæus; quorum uterque editis iam ſcriptis immortale decus, gratâ poſteritatis memoriâ conſecutus eſt. Sed è communibus plantis, quas in Aegypto naſci Proſper Alpinus ſcripſit,& illæ ſunt, quas è Byzantio huc transferunt Proreges,Turcarumque proceres: ſuntque Narciſſi & Hyacinthorum elegantiores aliquot ſpecies: quibus tamen in Aegyptio ſolo propagatis hoc accidit,quod Theophraſtus dudum prodidit, ut odoris ſi quam habent ſuavitatem ſenſim exuant. Aer enim, inquit, ὁμιχλώδης καὶ δροσοβόλος. caliginoſus & roſcidus exiſtit. Imò tantâ primùm aquarum ubertate, & calore deinde intenſiore, languida hæc corpora vehementiùs reſolvuntur. His accenſeas Amberboi Turcicum; decoram ex Iaceorum ordine plantam, quæ aculeatis foliis incana ſpinoſo capiti florem intexit, cyanoidem quidem, ſed amplitudine ſpecioſiorem, cærulo purpuraque mixtis imbutum,quem turbinatis capitis involucris ornamenti gratiâ ſubnectunt,aliaſque huius generis.

Poſt

Po... *Aſperam*.

ASperæ Smilacis genera duo iam dudum rerum botanicarum ſtudioſiſſimi viri deſcripſerunt; quorum unum minùs ſpinoſum, brevioribus foliis ex atrore quodam vireſcentibus præditum, quæ vel nullis, vel rariſſimis ſaltem aculeis obſita ſunt. Floſculi ſex veluti radiis ſtellati, carneo rubori albedinem ſuam miſcent; è quibus umbonis inſtar prominulus fructus, ætate iam maturus, dilapſis foliis, rubedinem ſuam nigredine permutat. Huic ſimilis illa, quam in Zacyntho repertam Proſper Alpinus expreſſit. Diſcrimen tamen in eo eſt, quod circa petioli acceſſum, folia ſinu deſtituta, nec in acumen altero extremorum producta ſint, nec capreolos proxima quæque implicantes ex alarum angulis proferat; quamvis radices ob natalis ſoli mollitiem Hiſpanis omnibus cùm magnitudine tum virium præſtantia non inferiores. Sed alteram illam aſperiorem Smilacem, cujus ſubjectam hic effigiem vides, ſæpiùs mihi ſuppeditavit Nicolaus Contarenus, ille hoc ſæculo nobiliſſimus

Floræ ſacerdos, candidatus herbarum,
Quaſcunque Phœbus ſpectat, aut alit tellus
Non noſtra tantùm, ſed remota, ſed cuncta,
Quam Pontus ambit, aut Olympus involuit.

ut verè cum doctiſſimo Poetarum ſcribam. Hanc Smilacem nō caule tantùm, ſed foliorum etiam oris extenſoque per medium eminentiore nervo aculeatā cernis. Viticulæ ex alarum ſinu plures proreptant, flores candidi racematim penduli, odore ſuaves: fructus item ætate provectâ rutilus, exiguis uvis Labruſcæ æmulus conſpicitur. Cæterùm, ut Proſper Alpinus feriò contendit, hanc ex Zacyntho Smilacem eſſe veram Hiſpanorum Salſam parillam, tam formâ radicum, quam viribus adductus; ita inter hanc, & Indicam ſive Peruanam, tum facultatum vigore, tum externæ figuræ lineamentis diſcrimen aliquod intervenire, curioſis rerum naturæ viris cognitum eſt. Vidi Lugduni Batavorum, ſub Clariſſimo Everhardo Vorſtio, præceptore meo Indicæ Salſæ parillæ plantam natā, ab utraq; aſperâ Smilace, foliorum brevitate, denſitate, ſinu, coloris obſcuritate, ſpinarum abſentiâ, non parum diſcrepantem. Notavit radicum quoque diverſitatem doctiſſimus Lobelius, qui ab uno radicis trunco amplo, ſtrumoſo, ſine geniculorum deinceps interventu, crebra illa valdèque prolixa radicis lora, cortice pulla, rugiſque ſtriata deducit. Talis perhibetur quæ ex Honduras provincia advehitur, natalis ſoli ingenio, Europæis Smilacibus, in profliganda Veneris lue ſuperior.

Digitized by Google

Concluſio.

HAec habui, mi Lector, quæ de Plantis Aegyptiis, amicorum hortatu, Proſperi Alpini libro ſubtexenda videbantur. Rudia illa dixeris, & ſoloci (ut Symmachus loquitur) filo elaborata. Fateor ſanè talia eſſe: & dudum in his ſtudiorum primitiis cenſorium illud ſupercilium ferendum conſtitui. Quanquam ſi induſtriæ meæ inchoamenta quædam tibi primitùs exhibeo, nil eſt, cur exercitati roboris ἀποτελέσματα flagites. Næ tu quoque fruſtra es, ſi à ſcaturiente commodùm fonticulo flumen exigis, ſub gelidis brumæ pruinis roſarum purpuram, ſub novella pampinorum umbra, muſtulenti autumni delicias queris. Igitur æquum te mihi dabis, ſi quà vel calamus titubavit, vel officium memoria non fecit. Noſti quàm facile ſit, languentibus per occupationes oculis connivere. Denique, ut ex his quæ dedimus colliges,

----- *non omnis fert omnia tellus.*

Rerum memorabilium.

A

Abdelaui. 47.
Ab el moſch. 65.
Abrus mira converſio. 25.
Abſus. 36.
Acacia. 6.
Acaciæ ſuccus optimè præparatus. 7.
Achaovan abiat. 30.
inodora. 16.
Actuarius. 4.
Adamas inſignis in Mahometi ſepulchro. 18.
Aegypti fertilitas. 1.11.31.
Aerroſcidus. 77.
cultura. 3.
hodierna facies. 2.14.
Aegyptus arborum ferax. 3.
Aegyptii catarrhi experres. 12.
Aegypt. Hydrocele familiaris. 47.
Aethiopia veterum India. 13.
Agiahalid hodiè non exſtat. 14.
Proſp. Alpini inſtitutum. 2.
P. Alpinus afferitur. 9.17.27.78.
explicatur. 47.
emendatur. 10.23.
excuſatur. 77.
laudatur. 10.25.38.56.
locupletatur. 32 42.52.69.78.
Amberboi Turcicum. 77.
Amomum Plinii. 56.
Animaduerſio in ſtirpium figuras. 14.15.16.52.73.
Anthalium. 47.
Apollonii hallucinatio. 19.
Arabum indoles. 18.
victus. 19.
Arabes Aegypti incolæ. 69.
Arabes hydroceclen per lini uſtionem tollunt. 48.
Athenęus. 6.37.
Autoris excuſatio. 79.
Obſervatio. 9.12.14.15.17.19.23.24.25.26.27.37.44.47.52.56.61.78.
Animadverſio. 27.28.
Conjectura. 49.
Inventio. 48.
Sententia. 23.

B

Bahobab. 22.
idem cum Abacco. 16.
Baldus mons. 77.
Balnea Aegyptiorum. 16.
Balſamū Arabię eſt peculiare 17.
Balſami liquor. 17.
mangonium. 18.
vires. 20.
Bammia. 30.
edulis. ib.
Batechæ el maoui liquor ventriculo & jecori adverſus. 47.
Caſp. Bauhinus. 69.
Beid el Sfar. 28.
Honorius Bellus. 23.27.
Biſciolæ error detegitur. 17.
Bon. 21.
ejus temperamentum, vires, ac uſus. 22.
decoctum. 16.
nucleus ſaccharo obductus. 22.
Botanici recentiores notati. 31.
veteres excuſantur. 42.
Braſſica Spinoſa Aegyptia edulis. 76.
Brevitas operis excuſatur. 77.
Buncho Avicennæ; 20.
Byſſus duplex. 19.

olim auro par. 19.
Xylina ſubtiliſſima. 19.
C
Cadaverum conditura apud Aegyptios. 20.
Calamus 63.
Calculi veſicæ mirāda curatio. 5
Caleb. 21.
in Syria foliis anguſtiorib⁹ 16.
Cammaronus. 34.
Camerarius. 27.
Capitis ornatus apud Turcas. 77.
Capitis affectibus remedium. 32.
Caput roborans. 65.
Caſia. 4.
Caſia fiſtulæ. 4.
Caſiæ fiſtulæ crepitantes. 16.
deciduæ uſui ineptæ. 5.
ligantur. 5.
Caſiæ pretium. 5.
flores conditi. 5.
Corruptæ noxa. 5.
Catarrhi medium. 12.
Caſſab el darrir 63.
Ceronia Theophraſti. 4.
Chatè. 47.
P. Alpini. 48.
Carolus Cluſius laudatus. 9.23.
Coccymelea Theophraſti. 9.
Colici doloris præſidium. 59.
Colocaſia. 37.
Colocaſia Aegyptia florens 38.
Connarum Athenæi ſitne Nabca? 9.
Nicolai Cōtareni encomium. 31 51.56.69 78
Hortus elegans. 48.
Convolvulus Aegyptius. 73.
Septifolius. 5.
Corchorum Plinii. 31.
Cor confortans. 65.
Corippus. 20.
Cucumis Aegypt. reticulatus. 48.
Culcas. 37.
Ari ſpecies. 16.40.
Venerem excitat. 40
Cyperus. 46.
ejus diverſitas. 47.
Cyperus rotundior Antidotis receptus. 47.
Cyperi minoris radices edules. 47.
D
Datura. 56.
Datura Contarena. 16.
Dachel. 11.
Dactylus. 11
Demociti peregrinatio. 2.
Democritus tangitur. 6.
Dioſcorides explicatus. 12.
probatus. 10 37.44 47.56.
Anton. Donatus, Botanicus. 72.
E
El hanne. 16.
El Mataaria hortus. 10.
Aequi Arabes. 18.
Equites Arabum. 19.
Ereſius exponitur. 3.9.
laudatur. 25.
Error quorundam. 13.
F
Fatima filia Mahometi. 18.
Felfel tavil. 34.
G
Galenus. 18.
Garzias. 15.
Goſſipium. 23.
Græci Aegyptiis Romani. 34.
Gramen ſtellatum Aegyptiū 52.
Veſicæ calculū non frangit. 52.
Groſſulariæ ſuccus. 5.
H
Hab el moſch. 65.
Hab el Salim. 47.
Hæmorrhagiæ remedium. 59.

Heliodorus. 3.42.
Herbarum copia in Aegypto. 31.
Herniæ aquoſæ cauſa. 47.
Remedium. 47.
Herodotus 20.
Hippomanes Crâteuæ. 56.
Homerus. 34.
explicatur. 1.
Horatius. 56.
Hyoſcyamus albus Aegyptius. 59.

I

Iecoris abſceſſui remedium. 20.
Fer Imperatus. 34.
Ioſephi puteus. 3.

K

Karob. 5.6.
Kemab 5.
Κεφυρία veterum. 5.

L

Laab. 25.
Lablab. 24.
Libri Sacri Medinæ. 18.
Linum Indis arboreum. 49.
Lipſii ſententia de Byſſo. 19.
Matth. Lobelius. 78.
Loti Aegyptii flos coronis infertus. 42.
Lucretius. 69.
Luffa Arabum. 48.
Lupinus Aegyptius ſilveſtris. 69.
Lycium. 15.

M

Mahometi monumentum. 18.
Malinathalla. 47.
Marum Aegyptium. 75.
Matthioli lapſus. 10.
Mauza. 26.
Melochia. 31.
Memphis arx. 3.
Aquæductus. 23.
Meningum doloris auxilium. 59.
Methel nux. 56.
Morphnæa Aegyptiis frequens. 49.
Moſch Arabum. 65.
Moſchi ſuccedaneum. 65.
Myrobalanus Chebulus. 62.
apud Arabes in uſu 16.
eius locus natalis. 16.
Myrobalani arbor: b diſtinctі. 16.
foliis à Perſico diſſident. 16.
caput & ventriculum roborant. 16.

N

Nabca ſpinoſa, & non ſpinoſa. 9.
Nabcæ poma in Febribus putridis. 9.
Nejem el Salib. 52.
Nepenthes. 2.
Nicander. 12.
Coſmus de Nigris laudatus. 7.40
Nufar à Nymphæa noſtrate diverſa. 42.

O

Om el heſſen. 73.
Operis occaſio,& forma. 79.
Opobalſamum vulnera ſimplicia glutinat. 20.
Origanum Creticum. 32.

P

Palmæ. 3.
Palma. 11.
Palmæ cerebrum. 12.
ejus uſus. 16.
Panarum faciei remedium. 75.
Papaver. 5.
Papyrus. 46.
ejus uſus. 16.
Pauſanias defenditur. 17.
laudatur. 19.
Pediculorum remedium. 16.
Philoſtrati lapſus. 19.
Pleuritidis remedium. 59.
Plin. laudatus. 19.23.32.37.44.49
explicatur. 10.
emendatur. 11.

no-

notatur. 4.
Io. Pona. 69. 77.
Proclus. 3.
Proverbium in amaritudinē. 31.
Prunus Aegyptia Plinii. 9.
Pulmonis ulcera ſanans. 20.
Pyramides Aegyptię majores. 59.
Pythagoræ peregrinatio. 2.
R
Rauvolfus. 15.
Renum abſceſſui auxilium. 20.
Rob. 5.
Roſſetum aliis Heraclea. 52. 69.
S
Sacerdotū Aegyptiorū veſtes. 23
Salſa parilla Lugduni nata. 78
Sambac. 24.
Sarbet quid. 42.
ejus compoſitio. 42.
condimentum. 65.
Sarbet Nufar. 42.
Scorſonera Orientalis. 54.
Alexipharmaca. 16.
Sebeſten. 12.
Sempervivum aquaticum. 44.
Seneca. 19. 25.
Serif Princeps trucidatus. 19.
Seſamum. 36.
Sinapi antiquis Aegyptiis inter Numina habitum. 71.
Sinapi marinum Aegyptium. 71.
Smilax aſpera. 78.
minus ſpinoſa. 16.
Smilax Zacynthi cum Sarſaparilla Hiſpanorum eadem. 78.
ab Indica differt. 16.
Sofera. 27.
non ſemper ἀνάῤῥοτος. 26.
Solanum in Aegypto quadruplex 56.
Stramonium. 56.
Stratiotes. 44.
vulneraria. 16.
Sycomori. 3.
Sycomorus. 10.
T
C. Tacitus explicatur. 17. 18.
Tamarindus. 13.
Tamariſcus luis venereæ remedium. 13.
Tatura. 56.
Theophraſtus emendatur. 17.
excuſatur. 24.
exponitur. 4. 12. 38.
laudatur. 23. 24. 32. 44. 47. 49. 56.
ad Tineas veſtium. 75.
V
Vanitatis typus. 30.
Variolarum remedium. 21.
Velum in ſepulcro Mahometi. 18.
Lues venera Aegyptiis mitior. 13.
ejus remedium. 13. 15. 79.
Veneni alexipharmacum. 32.
Ventriculum roborans. 32. 65.
Veronenſis agri Cyperus. 47.
Viperæ Arabibus ſacræ. 17.
Virgilius. 27. 28.
Vitiligo Aegypto familiaris. 49.
ejus remedium. 49.
Vngues mulierum in Aegypto picti. 16.
Everhardus Vorſtius. 78.
X
Xabra Rhaſis. 34.
Z
Zatar hendi. 31.
Zeld taib. 36.